Komparace zdaňování příjmů ze závislé činnosti v České a Slovenské republice

Kateřina Douděrová

Bakalářská práce
2020

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav financí a účetnictví

Akademický rok: 2019/2020

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení:	**Kateřina Douděrová**
Osobní číslo:	**M17122**
Studijní program:	**B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor:	**Účetnictví a daně**
Forma studia:	**Prezenční**
Téma práce:	**Komparace zdaňování příjmů ze závislé činnosti v České a Slovenské republice**

Zásady pro vypracování

Úvod
Definujte cíle práce a použité metody zpracování práce.
I. Teoretická část

- Definujte základní pojmy týkající se daní.
- Charakterizujte daňovou soustavu a výpočet daně z příjmů ze závislé činnosti v České a Slovenské republice.

II. Praktická část

- Srovnejte legislativní úpravu daně ze závislé činnosti a způsob jejího výpočtu v obou zemích.
- Proveďte komparativní analýzu zdaňování příjmů ze závislé činnosti mezi Českou a Slovenskou republikou v modelových příkladech.

Závěr

Rozsah bakalářské práce: **cca 40 stran**
Forma zpracování bakalářské práce: **Tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

BERNARDI, Luigi, Mark W. S. CHANDLER a Luca GANDULLIA. *Tax systems and tax reforms in new EU members*. London: Routledge, Taylor & Francis Group, 2017, 258 s. ISBN 978-0-415-65433-3.
JAKÚBEK, Peter a Viera GUZOŇOVÁ. *Daňovníctvo I*. Dubnice nad Váhom: Dubnický technologický inštitút, 2013, 97 s. ISBN 978-80-89400-55-3.
KUBÁTOVÁ, Květa. *Daňová teorie a politika*. 7. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2018, 272 s. ISBN 978-80-7598-165-3.
PELECH, Petr a Iva RINDOVÁ. *Zdanění mezd, platů a ostatních příjmů ze závislé činnosti v roce 2018*. 7. vyd. Olomouc: ANAG, 2018, 389 s. ISBN 978-80-7554-114-7.
VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ. *Daňový systém ČR 2016*. 13. vyd. Praha: 1. VOX, 2016, 396 s. ISBN 978-80-87480-44-1.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Pavlína Kirschnerová, Ph.D.**
Ústav financí a účetnictví

Datum zadání bakalářské práce: **6. ledna 2020**
Termín odevzdání bakalářské práce: **19. května 2020**

L.S.

doc. Ing. David Tuček, Ph.D.
děkan

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
ředitelka ústavu

Ve Zlíně dne 6. ledna 2020

PROHLÁŠENÍ AUTORA
BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen na elektronickém nosiči v příruční knihovně Fakulty managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen připouští-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové/bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

1. že jsem na diplomové/bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
2. že odevzdaná verze diplomové/bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně
Jméno a příjmení: …….

…….
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Bakalářská práce se zabývá komparací zdaňování příjmů ze závislé činnosti v České a Slovenské republice. Cílem práce je srovnání zdanění příjmů fyzických osob a daňového zatížení ze závislé činnosti mezi Českou a Slovenskou republikou.

V teoretické části bakalářské práce jsou uvedeny základní daňové pojmy, dále jsou podrobně popsány daňové systémy České a Slovenské republiky, největší pozornost je věnována dani z příjmů ze závislé činnosti a výpočtu této daně. V praktické části jsou srovnány daňové systémy států, legislativní úpravy daně ze závislé činnosti a způsob jejího výpočtu v obou zemích. Převážně se praktická část věnuje komparační analýze zdaňování příjmů ze závislé činnosti na modelových příkladech. Hlavním výsledkem práce je zjištění rozdílů ve zdaňování příjmů ze závislé činnosti a srovnání daňového zatížení poplatníků majících příjmy ze závislé činnosti mezi Českou a Slovenskou republikou.

Klíčová slova: závislá činnost, daň z příjmů fyzických osob, daňový systém, Česká republika, Slovenská republika

ABSTRACT

The bachelor thesis deals with the comparison of taxation of incomes from employment in the Czech Republic and Slovak Republic. The aim of the thesis is to compare the taxation of incomes from employment and the tax burden from employment between the Czech Republic and the Slovak Republic.

The theoretical part presents the basic tax concepts, the tax systems of the Czech Republic and the Slovak Republic are described in detail, the greatest attention is paid to the income tax from employment and the calculation of this tax. The practical part compares the tax systems of states, legislative regulations of the tax from employment and the method of its calculation in both countries. The practical part is mainly devoted to the comparative analysis of income taxation from employment on model examples. The main result of the work is to find out the differences in the taxation of income from dependent activity and to compare the tax burden of taxpayers with income from employment between the Czech Republic and the Slovak Republic.

Keywords: Employment, Personal Income Tax, Tax System, Czech Republic, Slovak Republic

Ráda bych tímto způsobem poděkovala Ing. Pavlíně Kirschnerové, Ph.D. za odborné vedení, spolupráci a cenné rady při zpracovávání mé bakalářské práce. Dále bych také chtěla poděkovat rodině a přátelům za podporu a pomoc v průběhu celého studia.

OBSAH

ÚVOD **11**
CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE **12**
I TEORETICKÁ ČÁST **13**
1 ZÁKLADNÍ DAŇOVÉ POJMY **14**
1.1 CHARAKTERISTIKA DANĚ 14
1.1.1 Sazby daně 14
1.1.2 Funkce daně 14
1.2 DAŇOVÝ SYSTÉM 15
1.3 PŘÍMÉ A NEPŘÍMÉ DANĚ 15
1.4 DAŇOVÝ SUBJEKT 16
2 DAŇOVÝ SYSTÉM ČR **17**
2.1 DAŇOVÉ REFORMY V ČR 17
2.2 SOUČASNÁ DAŇOVÁ SOUSTAVA 18
2.3 PŘÍMÉ DANĚ 18
2.3.1 Daň z příjmů fyzických osob 18
2.3.1.1 Příjmy ze závislé činnosti 18
2.3.1.2 Příjmy ze samostatné činnosti 18
2.3.1.3 Příjmy z kapitálového majetku 19
2.3.1.4 Příjmy z nájmu 19
2.3.1.5 Ostatní příjmy 20
2.3.2 Daň z příjmů právnických osob 20
2.3.3 Daň z nemovitých věcí 20
2.3.4 Daň z nabytí nemovitých věcí 21
2.3.5 Daň silniční 21
2.4 NEPŘÍMÉ DANĚ 21
2.4.1 Daň z přidané hodnoty 21
2.4.2 Spotřební daň 22
2.4.3 Energetická daň 22
2.5 SOCIÁLNÍ A ZDRAVOTNÍ POJIŠTĚNÍ 22
3 DAŇOVÝ SYSTÉM SR **24**
3.1 DAŇOVÉ REFORMY V SR 24
3.2 SOUČASNÁ DAŇOVÁ SOUSTAVA 24
3.3 PŘÍMÉ DANĚ 24
3.3.1 Daň z příjmů fyzických osob 25
3.3.1.1 Příjmy ze závislé činnosti 25
3.3.1.2 Příjmy z podnikání a z jiné výdělečné činnosti, z pronájmu a z použití díla a uměleckého výkonu 25
3.3.1.3 Příjmy z kapitálového majetku 25
3.3.1.4 Ostatní příjmy 26
3.3.2 Daň z příjmů právnických osob 26

3.3.3 Místní daně ... 26
3.4 Nepřímé daně ... 27
3.4.1 Daň z přidané hodnoty ... 27
3.4.2 Spotřební daně ... 27
3.5 Sociální a zdravotní pojištění ... 27
4 DAŇ Z PŘÍJMŮ ZE ZÁVISLÉ ČINNOSTI V ČR ... 28
4.1 Poplatník daně ... 28
4.2 Vymezení příjmů ... 28
4.3 Zvláštní nepeněžní příjmy zaměstnance ... 29
4.4 Osvobozené příjmy ... 29
4.5 Nezdanitelné části základu daně ... 29
4.6 Slevy na dani ... 30
4.7 Daňové zvýhodnění ... 31
4.8 Sociální a zdravotní pojištění ... 32
4.9 Srážková daň ... 33
4.10 Záloha na daň z příjmů ... 33
4.11 Roční zúčtování ... 34
5 DAŇ Z PŘÍJMŮ ZE ZÁVISLÉ ČINNOSTI V SR ... 36
5.1 Poplatník daně ... 36
5.2 Vymezení příjmů ... 36
5.3 Zvláštní nepeněžní příjmy zaměstnance ... 37
5.4 Příjmy osvobozené od daně ... 37
5.5 Nezdanitelné části základu daně ... 37
5.6 Zaměstnanecká prémie ... 39
5.7 Daňový bonus ... 39
5.8 Sociální a zdravotní pojištění ... 40
5.9 Záloha na daň z příjmů ... 40
5.10 Roční zúčtování ... 42
II PRAKTICKÁ ČÁST ... 43
6 POROVNÁNÍ DAŇOVÝCH SYSTÉMŮ ČR A SR ... 44
6.1 Porovnání současných daňových soustav ... 44
6.2 Podíl jednotlivých daní na daňových příjmech ... 44
6.3 Porovnání předmětů daně z příjmů fyzických osob ... 46
6.4 Porovnání vývoje minimální mzdy ... 46
6.5 Porovnání efektivní daňové sazby ... 48
7 POROVNÁNÍ LEGISLATIVNÍCH USTANOVENÍ DANĚ Z PŘÍJMŮ ZE ZÁVISLÉ ČINNOSTI MEZI ČR A SR ... 50

7.1 POROVNÁNÍ ZÁKLADU DANĚ A SAZEB DANĚ 50
7.2 POROVNÁNÍ NEZDANITELNÝCH ČÁSTÍ ZÁKLADU DANĚ 51
7.3 POROVNÁNÍ DAŇOVÝCH ÚLEV 52
7.4 POROVNÁNÍ DAŇOVÉHO ZVÝHODNĚNÍ 53
7.5 POROVNÁNÍ SOCIÁLNÍHO A ZDRAVOTNÍHO POJIŠTĚNÍ 54
8 ANALÝZA DAŇOVÉHO ZATÍŽENÍ V ČR A SR 56
8.1 PŘÍKLAD 1 – ZAMĚSTNANEC UPLATŇUJÍCÍ SLEVU NA POPLATNÍKA 56
8.2 PŘÍKLAD 2 – ZAMĚSTNANEC UPLATŇUJÍCÍ SLEVU NA POPLATNÍKA A DAŇOVÉ ZVÝHODNĚNÍ NA JEDNO DÍTĚ 59
8.3 PŘÍKLAD 3 – ZAMĚSTNANEC UPLATŇUJÍCÍ SLEVU NA POPLATNÍKA A DAŇOVÉ ZVÝHODNĚNÍ NA TŘI DĚTI 62
8.4 PŘÍKLAD 4 – ZAMĚSTNANEC UPLATŇUJÍCÍ SLEVU NA POPLATNÍKA A SLEVU N A MANŽELKU 64
8.5 SOUHRNNÉ VYHODNOCENÍ DAŇOVÉHO ZATÍŽENÍ 71
9 NÁVRHY A DOPORUČENÍ 73
ZÁVĚR 74
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY 76
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK 80
SEZNAM OBRÁZKŮ 81
SEZNAM TABULEK 82

ÚVOD

Daně jsou a vždy byly neodmyslitelnou součástí každého státu, jelikož bez funkčního daňového systému by žádný stát nemohl fungovat. Aby stát mohl zajišťovat své potřeby a také potřeby svých lidí, musí na to nejprve vybrat nutné prostředky. Je tedy důležité, aby stát měl správně nastavený daňový systém, a tím zajistil potřebnou výši peněz pro svoji funkci. Daňový systém musí být schopný přizpůsobovat se nejrůznějším okolnostem a událostem a postupně se vyvíjí.

V mé práci budu srovnávat zdaňování příjmů ze závislé činnosti mezi Českou a Slovenskou republikou. Daňové systémy těchto států vycházejí ze stejných společných základů, je proto zajímavé sledovat jejich vývoj, rozdíly ve zdanění a výši daňového zatížení poplatníků. Daňové systémy těchto států jsou díky společné historii dobře porovnatelné. Srovnání těchto dvou států je zajímavé také z toho důvodu, že díky neexistenci jazyková bariéry a celkové blízkosti států, se často občané těchto zemí rozhodují mezi pracovním trhem v České a Slovenské republice.

V teoretické části budou nejdříve vysvětleny základní pojmy týkající se daní a daňového systému. Dále popíšu daňový systém České i Slovenské republiky, nejprve uvedu daňové reformy, které nejvíce ovlivnily daňové systémy států, dále popíšu daňové systémy v rozdělení na přímé daně, nepřímé daně a zdravotní a sociální pojištění. Stěžejní částí teorie bude daň z příjmů České a Slovenské republiky, kde popíšu legislativní ustanovení daně z příjmů ze závislé činnosti, potřebné pro její výpočet. Nakonec bude podrobně popsán i výpočet zálohy na daň a výpočet ročního zúčtování daně ze závislé činnosti. Z této kapitoly budu nejvíce vycházet v části praktické.

V praktické části nejdříve porovnám daňové systémy České a Slovenské republiky, a poté porovnám legislativní ustanovení daně z příjmů ze závislé činnosti mezi Českou a Slovenskou republikou. Dále uvedu porovnání daňového zatížení poplatníků ve čtyřech příkladech, a to zaměstnance se slevou na poplatníka, zaměstnance s daňovým zvýhodněním na jedno dítě, zaměstnance s daňovým zvýhodněním na tři děti, a zaměstnance se slevou na manželku a uvedu souhrnné vyhodnocení daňového zatížení. Nakonec uvedu návrhy a doporučení týkající se daňových systémů států i poplatníků majících příjmy ze závislé činnosti.

CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE

Hlavním cílem této práce je srovnání zdanění příjmů ze závislé činnosti mezi Českou a Slovenskou republikou pro rok 2019. Dílčím cílem je srovnání daňového zatížení ze závislé činnosti a celkové srovnání daňových systémů mezi Českou a Slovenskou republikou.

V teoretické části je zpracována literární rešerše týkající se základních pojmů v oblasti daní a daňových systémů České a Slovenské republiky. Tato rešerše je provedena na základě zákonných ustanovení a dalších elektronických a knižních publikací, které jsou uvedeny v seznamu použité literatury v závěru práce. V teoretické části je dále použita metoda deskripce pro popsání výpočtu zálohy na daň z příjmů a ročního zúčtování zaměstnance. Teoretická část je podkladem pro část praktickou.

V prvním oddílu praktické části jsou na základě literární rešerše z teoretické části srovnány metodou komparace daňové systémy států, a dále jsou srovnány i legislativní ustanovení týkající se zdanění závislé činnosti.

V dalším oddílu praktické části je uvedena analýza daňového zatížení na modelových příkladech. V těchto příkladech je vypočítána celková daňová povinnost poplatníků, včetně odvodů na sociální a zdravotní pojištění. Daňové zatížení je vypočítáno jako podíl všech odvodů za zaměstnance (daň, sociální a zdravotní pojištění) a čisté mzdy. Výsledky jsou znázorněny ve strukturovaných tabulkách a grafech. V závěru praktické části jsou na základě výsledků uvedena doporučení týkající se daňových systémů i poplatníků, kteří mají příjmy ze závislé činnosti.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 ZÁKLADNÍ DAŇOVÉ POJMY

V první části mé bakalářské práce představím základní pojmy týkající se daní a daňového systému.

1.1 Charakteristika daně

Daň je nejčastěji definována jako „povinná, nenávratná, zákonem určená platba do veřejného rozpočtu. Je to platba neúčelová a neekvivalentní. Daň se pravidelně opakuje v časových intervalech, nebo je nepravidelná a platí se za určitých okolností“ (Kubátová, 2018, s. 15, 16).

1.1.1 Sazby daně

Dle Jakúbka a Gruzoňové (2013, s. 18) dělíme sazby daně na následující:

- Proporcionální sazba – je pevná sazba, u které nezáleží na tom, zda je příjem vysoký nebo nízký, sazba daně je pro každého poplatníka stejně vysoká.
- Progresivní sazba – je taková sazba, která roste s daňovým základem. Většinou jsou stanovena pásma dle příjmů a k těm jsou přiřazeny sazby.

1.1.2 Funkce daně

Dle Kubátové (2018, s. 19) rozlišujeme tyto tři hlavní funkce daní:

- Funkce alokační – používá se, když trh nedokáže efektivně přerozdělovat zdroje. Tahle funkce tedy znamená přerozdělení prostředků podle optimální představy státu. Stát například může poskytnout daňové úlevy, a tím přidat peníze do konkrétních oblastí.
- Funkce redistribuční – jejím úkolem je přerozdělit důchody tak, aby se část od bohatších jedinců přesunula směrem k chudším.
- Funkce stabilizační – využívá se ke zmírňování výkyvů při ekonomickém cyklu.

Podíl daní na celkových příjmech ČR je více než 90 %.

1.2 Daňový systém

Daňový systém zahrnuje soustavu daní v daném státu a současně také vztahy mezi těmito daněmi a pravidla, dle nichž jsou vybírány. Daňová soustava je většinou složena z několika menších daní, které mezi sebou mají určité vazby. Není možné, aby byla jen jedna velká daň, jelikož by poté nenaplňovala všechny požadavky na daňový systém (Vančurová a Láchová, 2016, s. 50).

Na daňový systém existuje spousta požadavků dle různých autorů a dob, zde jsou ty nejdůležitější dle Vančurové a Láchové (2016, s. 51 – 53).

- Nejdůležitější požadavek, kvůli kterému vůbec daně vznikly, je naplnění veřejného rozpočtu, proto bychom tento požadavek neměli opomíjet na úkor ostatních.
- Dalším požadavkem je daňová spravedlnost, tu můžeme chápat ze dvou různých pohledů. Prvním je princip platební schopnosti, kdy by měl každý platit tolik, kolik je v jeho možnostech. Druhé pojetí je princip prospěchu, to znamená, že daň by měl platit ten, kdo z ní má užitek. Příkladem může být silniční daň.
- Daňová efektivnost znamená, že by měl být co nejmenší rozdíl mezi výnosy z daně, které putují do veřejného rozpočtu a ztrátou užitku, kterou má subjekt kvůli placení daně. Do efektivnosti také patří co nejmenší administrativní náklady pro výběr daní.
- Pro daňový systém je nezbytné, aby byl právně perfektní, jedině tak můžeme zajistit jeho účinnost. Zabrání pochybnostem daňového subjektu a možnosti vyhnout se dani kvůli nepřesné formulaci.
- Jako poslední musí být daňový systém jednoduchý a srozumitelný, tak aby si daňový subjekt byl jist rozsahem svých povinností.

1.3 Přímé a nepřímé daně

Přímé daně jsou adresné a dopadají přímo na konkrétního poplatníka dle jeho situace. Tyto daně jsou více vidět, na rozdíl od nepřímých daní, které jsou schovány v ceně zboží, jsou tedy poplatníky více pociťovány. Přímé daně lépe vyhovují daňové spravedlnosti, jelikož jejich výše se odvíjí od příjmu poplatníka. Zároveň však mají negativní vliv na poplatníky, protože je jim část důchodu odebrána (Vančurová a Láchová, 2016, s. 57).

Nepřímé daně jsou obsaženy v cenách zboží a služeb. Tyto daně se vybírají od plátců daně, kteří přenášejí daňové břemeno na jiné osoby. Plátce daně připočte daň k prodávanému zboží a zákazník ji zaplatí (Jakúbek a Guzoňová, 2013, s. 18).

1.4 Daňový subjekt

Daňovým subjektem nazýváme všechny, kteří jsou povinni daň platit či odvádět. Tyto subjekty dále dělíme na poplatníky a plátce daně. Poplatník je subjekt, jehož majetek nebo příjem je podroben dani. Plátce daně je subjekt, který vybírá daň od ostatních poplatníků a odvádí ji do veřejného rozpočtu. Plátce daně a poplatník může být v některých případech stejná osoba (Vančurová a Láchová, 2016, s. 14-15).

2 DAŇOVÝ SYSTÉM ČR

Daňový systém zahrnuje soustavu daní v České republice (dále jen „ČR“), vztahy mezi těmito daněmi a pravidla, podle kterých se daně vybírají. V této kapitole se nejdříve zaměřím na nejdůležitější daňové reformy od roku 1993, a poté popíšu daňový systém ČR.

2.1 Daňové reformy v ČR

Dle potřeb státu nastaly v ČR v průběhu let nejrůznější daňové reformy, kvůli optimalizaci daně, či jako reakce na určité události. Zaměřím se na období po roce 1993, kdy se společný československý systém rozpadl na dva.

Dle Vančurové (2017, s. 57-58) zásadní rozsáhlá reforma proběhla v letech 1991-1993, kdy se daňový systém musel přizpůsobit tržnímu prostředí a novému uspořádání společnosti.

Za nejzásadnější změny lze považovat:

- oddělení sociálního pojistného od daní z příjmů,
- omezení prostoru pro vyhýbání se zdanění a daňové úniky,
- sjednocení zdanění všech forem podnikatelských subjektů.

V letech 2003-2004 proběhly reformy z důvodu implementace legislativy Evropské unie. Tyto změny se týkaly přesunu kapitálu mezi státy EU, a to především v oblasti daně z příjmů právnických osob (Vančurová, 2017 s. 59).

Z důvodu zvýšení progresivity daňového systému se v letech 2005-2006 zavedly slevy u daně z příjmů fyzických osob a daňový bonus na dítě, místo odpočtů na dani (Vančurová, 2017 s. 59).

Dle Vančurové (2017, s. 61) v roce 2007 v rámci procesu konsolidace veřejných financí došlo v oblasti zdanění příjmů především k těmto změnám:

- zavedení zdanění tzv. superhrubé mzdy,
- zrušení progresivní sazby daně z příjmů fyzických osob a zavedení lineární,
- významné zvýšení standardních slev na dani,
- na veřejném zdravotním pojištění byla rozšířena účast zaměstnanců,
- byl zaveden všeobecný maximální vyměřovací základ.

V roce 2013 bylo zavedeno solidární zvýšení daně, které mělo zásadní význam pro poplatníky, jelikož se lineární sazba daně přeměnila na progresivní. Toto opatření mělo být pouze krátkodobé, avšak dodnes nebylo zrušeno (Vančurová, 2017, s. 62).

2.2 Současná daňová soustava

Současnou daňovou soustavu můžeme rozdělit do tří částí, a to na přímé daně, nepřímé daně a ostatní daňové příjmy, kam řadíme zejména sociální a zdravotní pojištění. Mezi přímé daně patří daň z příjmů právnických osob, fyzických osob a daně majetkové. Mezi nepřímé daně patří DPH, daň spotřební a daň energetická.

2.3 Přímé daně

Přímé daně se skládají z daní z příjmů a daní majetkových. Daně z příjmů zahrnují daň z příjmů fyzických osob a daň z příjmů právnických osob. Majetkové daně zahrnují daň z nemovitých věcí, daň z nabytí nemovitých věcí a daň silniční.

2.3.1 Daň z příjmů fyzických osob

Daň z příjmů fyzických osob je legislativně upravena zákonem č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (dále jen „ZDP“). Daň z příjmů fyzických osob je daň, které podléhají všechny příjmy fyzických osob. Tato daň se dělí do pěti dílčích částí, a to na daň z příjmů ze závislé činnosti, daň z příjmů ze samostatné činnosti, daň z příjmů z kapitálového majetku, daň z příjmů z nájmu a na daň z ostatních příjmů (Bernardi, Chandler a Gandullia, 2017, s. 145). Sazba daně je 15 %. Daňové přiznání se podává do tří měsíců po skončení zdaňovacího období (Široký, 2018, s. 224).

2.3.1.1 Příjmy ze závislé činnosti

Příjmy ze závislé činnosti jsou podrobně rozepsány v kapitole 4 Daň z příjmů ze závislé činnosti v ČR.

2.3.1.2 Příjmy ze samostatné činnosti

Samostatnou činnost můžeme definovat jako činnost, kterou osoba vykonává samostatně, na vlastní jméno, vlastní zodpovědnost a za účelem dosažení zisku (Vančurová, 2017, s. 159).

Příjmy ze samostatné činnosti jsou legislativně upraveny v § 7 ZDP. Mezi příjmy ze samostatné činnosti patří zejména příjmy ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství, příjmy ze živnostenského podnikání, příjmy z jiného podnikání, podíl společníka a komplementáře na zisku. Dále příjmy z poskytnutí nebo užití autorských práv, nájem obchodního majetku a výkon nezávislého povolání. Základ daně tvoří příjmy, které se snižují o výdaje (Zákon č. 586/1992 Sb.).

Výdaje můžeme použít skutečně vynaložené nebo paušální. Skutečně vynaložené výdaje musí být použity na dosažení, zajištění a udržení příjmů, jejich vynaložení musíme prokázat. U uplatňování výdajů paušálem jsou stanovena procenta výdajů, která si poplatník může uplatnit z příjmů. Tato procenta jsou stanovena v různé výši v závislosti na druhu příjmu. Paušální výdaje jsou však limitovány, pro rok 2019 je možné je uplatnit maximálně z výše příjmů 2 000 000 Kč (Vančurová, 2017, s. 190-193; Zákon č. 586/1992 Sb.).

2.3.1.3 Příjmy z kapitálového majetku

Příjmy z kapitálového majetku jsou legislativně upraveny v § 8 ZDP. Většina těchto příjmů tvoří samostatný základ daně, který se zdaňuje srážkovou daní. Mezi takové příjmy můžeme zařadit například úroky z vkladů na běžných účtech, výnosy z dluhopisů, vkladních listů a podobné. Ostatní příjmy tvoří dílčí základ daně, to jsou zejména úroky z vkladů na podnikatelských účtech, přijaté úroky z úvěrů a zápůjček a úrokové výnosy ze směnek. U těchto příjmů nemůžeme uplatňovat výdaje (Vančurová a Láchová, 2016, s. 201-202).

2.3.1.4 Příjmy z nájmu

Příjmy z nájmu jsou legislativně upraveny v § 9 ZDP. Do těchto příjmů nezahrnujeme příjmy z nájmu majetku vloženého do obchodního majetku, ten by se dle zákona zdaňoval dle § 7 příjmy ze samostatné činnosti. Příjmy z nájmu věci nevložné do obchodního majetku můžeme rozdělit na věci movité a nemovité. Nemovité věci se budou vždy zahrnovat do tohoto paragrafu, bez ohledu na délku nájmu. Ovšem u movitých věcí, pokud by se jednalo pouze o nájem příležitostný, zahrnujeme příjem do § 10 Ostatní příjmy (Vančurová, 2017, s. 234-235).

Základem daně jsou příjmy snížené o výdaje. Poplatník si může vybrat mezi prokázanými a paušálními výdaji. U prokázaných si musí vést jejich evidenci a být schopný prokázat jejich vynaložení. Druhou možností je použití paušálních výdajů, v tomto případě má po-

platník nárok na odečtení 30 % z příjmů, ovšem pouze do výše 600 000 Kč (Vančurová, 2017, s. 236-237).

2.3.1.5 Ostatní příjmy

Ostatní příjmy jsou legislativně upraveny v § 10 ZDP. V tomto paragrafu se daní příjmy, které nemůžeme zdanit v žádném z ostatních paragrafů. Můžeme se zde tedy setkat s různými druhy příjmů, u každého z nich můžeme uplatnit výdaje pouze do výše toho daného příjmu (Vančurová, 2017, s. 257).

Ostatní příjmy můžeme rozdělit na tři základní druhy: příjmy sociální, příjmy z prodeje majetku a příležitostné příjmy. Příjmy sociálního charakteru, zejména pokud jsou adresné a plynou z veřejného rozpočtu, jsou od daně osvobozeny (důchody, stipendia). Příjem z prodeje majetku je osvobozen, pokud není v obchodním majetku, a dále musí splnit časový test, který se liší podle druhu majetku (Vančurová, 2017, s. 259-262).

Mezi příležitostné příjmy řadíme příjmy z příležitostných činností, z nájmu hmotných movitých věcí a ze zemědělské výroby. Dále se jedná o příjmy nahodilé a neopakované. U zemědělské výroby, jako jediné, můžeme uplatnit paušální výdaje ve výši 80 %. Pokud příležitostné příjmy v úhrnu nepřekročí 30 000 Kč, jsou od daně z příjmů osvobozeny (Vančurová, 2017, s. 287-289).

2.3.2 Daň z příjmů právnických osob

Daň z příjmů právnických osob je legislativně upravena dle ZDP, stejně jako daň z příjmů fyzických osob. Předmětem daně jsou příjmy z činnosti právnických osob a příjmy z nakládání s majetkem. Poplatníky této daně jsou zejména právnické osoby, organizační složky státu, podílové fondy, fondy penzijních společností a svěřenské fondy. Základ daně vypočítáme tak, že musíme upravit výsledek hospodaření před zdaněním. Sazba daně činí 19 % (Zákon č. 586/1992 Sb.).

2.3.3 Daň z nemovitých věcí

Daň z nemovitých věcí se skládá z daně ze staveb a jednotek a z daně z pozemků. Předmětem daně z pozemků jsou pozemky vedené v katastru nemovitostí a ležící na území ČR. Poplatníkem je vlastník pozemku, pokud není znám, je jím uživatel. U pronajatého pozemku je to nájemce, v případě pachtu pachtýř. Jedná-li se o pozemek ve vlastnictví státu, jsou

poplatníky příslušné složky státu. Dále poplatníky mohou být fondy a stavebník u pozemku zatíženého právem stavby. Za základ daně z pozemku může být považována cena pozemku, nebo skutečná výměra podle druhu pozemku. Sazba je stanovena buď v procentech, nebo v korunách (Široký, 2018, s. 225; Zákon č. 586/1992 Sb.).

Předmětem daně ze staveb a jednotek jsou zdanitelné stavby či jednotky, které jsou dokončené nebo užívané a ležící na území ČR. Poplatníkem daně ze staveb a jednotek je jejich vlastník. V případě nájmu je jím nájemce a u pachtu pachtýř. U staveb či jednotek ve vlastnictví státu jsou jím příslušné složky státu. Poplatníkem mohou dále být i fondy. Základem daně ze staveb a jednotek je výměra zastavěné plochy v m^2. Výměra plochy se stanovuje dle stavu k 1. 1. daného zdaňovacího období (Široký, 2018, s. 225; Zákon č. 586/1992 Sb.).

2.3.4 Daň z nabytí nemovitých věcí

Předmětem daně z nabytí nemovitých věcí je úplatné nabytí vlastnického práva k nemovité věci na území ČR. Tato nemovitá věc je pozemkem, stavbou, jednotkou, právem stavby nebo spoluvlastnickým podílem. Poplatníkem daně je nabyvatel tohoto práva (Vančurová a Láchová, 2016, s. 376; Zákon č. 586/1992 Sb.).

2.3.5 Daň silniční

Silniční daň je uplatňována na motorová vozidla, provozovaná pro účely podnikání v ČR. Výnosy z této daně jsou použity na opravy a výstavbu silničních komunikací (Vančurová a Láchová, 2016, s. 260).

2.4 Nepřímé daně

Nepřímé daně se skládají z daní všeobecných a daní selektivních. Všeobecné daně se týkají veškerého zboží, řadíme mezi ně daň z přidané hodnoty. Selektivní daně se týkají pouze vybraných komodit. K těmto daním patří spotřební daň a energetické daně (Vančurová a Láchová, 2016, s. 259).

2.4.1 Daň z přidané hodnoty

Předmětem daně z přidané hodnoty je dodání zboží, poskytnutí služeb a pořízení zboží z jiného členského státu, uskutečněné osobou povinnou k dani, za úplatu a s místem plnění

v tuzemsku. Dále pořízení nového dopravního prostředku z jiného členského státu, uskutečněné za úplatu osobou nepovinnou k dani. Předmětem daně je také dovoz zboží s místem plnění v tuzemsku. V současné době existují 3 sazby daně. Základní sazba je 21 %. První snížená sazba daně je 15 %, uplatňuje se zejména u potravin. Druhá snížená sazba daně je 10 %, uplatňuje se například na dětskou výživu a knihy (Široký, 2018, s. 226).

2.4.2 Spotřební daň

Spotřební daň se vtahuje na vybrané výrobky, mezi které patří: minerální oleje, líh, pivo, víno a meziprodukty a tabákové výrobky. Tyto výrobky jsou zatíženy spotřební daní zejména ze zdravotních a ekologických důvodů, jelikož mohou negativně působit na zdraví obyvatel, nebo nepříznivě zatěžovat na životní prostředí (Vančurová a Láchová, 2016, s. 274-276).

2.4.3 Energetická daň

Do energetických daní spadá daň ze zemního plynu, daň z pevných paliv a daň z elektřiny. Význam těchto daní je ve snížení spotřeby energie a tím snížení emisí CO_2 (Vančurová a Láchová, 2016, s. 285-286).

2.5 Sociální a zdravotní pojištění

Sociální a zdravotní pojištění v ČR jsou od ostatních daní odděleny, jelikož mají specifické znaky a nemůžeme je zařadit mezi přímé či nepřímé daně.

Dávky ze zdravotního pojištění (dále jen „ZP“) slouží k hrazení nutné zdravotní péče, právo na tuto péči je zajištěno v Ústavě ČR. Toto pojištění spadá pod Ministerstvo zdravotnictví a vybrané pojistné plyne zdravotním pojišťovnám (Vančurová, 2017, s. 24).

Sociální pojištění (dále jen „SP“) dělíme na důchodové pojištění, státní politiku zaměstnanosti a nemocenské pojištění. Nemocenské pojištění slouží k nahrazení příjmu pojištěncům, kteří nejsou schopni krátkodobě vykonávat výdělečnou činnost z důvodu nemoci nebo úrazu. Důchodové pojištění je nejdůležitější částí SP. Dávky putují k pojištěncům, kteří nejsou schopni dlouhodobě vykonávat výdělečnou činnost, nejčastěji z důvodu stáří nebo invalidity. Nemocenské a důchodové pojištění směřuje do státního rozpočtu. Poslední

složkou SP je státní politika zaměstnanosti, která zmenšuje dopady nezaměstnanosti (Vančurová, 2017, s. 25).

3 DAŇOVÝ SYSTÉM SR

V této kapitole se nejdříve zaměřím na nejdůležitější daňové reformy od roku 1993, a poté popíšu současný daňový systém Slovenské republiky (dále jen „SR“).

3.1 Daňové reformy v SR

V roce 1993 byl stav velmi podobný jako v ČR, daňový systém se také musel přizpůsobit tržní ekonomice.

Výraznou změnu přinesla daňová reforma v roce 2004, která poskytla kompletně přepracovaný zákon. Největší změnou bylo zavedení rovné daně se sazbou 19 %. Dále přinesla zrušení některých neefektivních daní, odpočitatelných položek a speciálních sazeb. Reforma vedla k velkému zjednodušení a přehlednosti systému vybírání daní a také jej zefektivnila. Na Slovensku se velmi zlepšilo podnikatelské prostředí, bylo tedy lákavé pro investory, což přispělo k růstu ekonomiky i daňových příjmů (Marec, 2018).

V roce 2013 se zvyšuje progresivita daně, zejména kvůli znovuzavedení progresivní sazby daně (19 % a 25 %). Dále se zvyšuje daňová sazba pro právnické osoby a omezují se paušální výdaje, nezdanitelné části základu daně i daňový bonus (Furmanik, 2012).

Další větší daňové úpravy přišly roku 2014, dotýkaly se zejména daně z příjmů, správy daně a daně z přidané hodnoty. Nejdůležitější změny v oblasti daně z příjmů jsou omezení paušálních výdajů a daňového bonusu (Marec, 2018).

3.2 Současná daňová soustava

Slovenská daňová soustava se skládá z daní přímých a nepřímých. Do přímých řadíme daň z příjmů fyzických osob, daň z příjmů právnických osob a místní daně. Nepřímé daně se dělí na daň z přidané hodnoty a na daně spotřební (Jakúbek a Guzoňová, 2013, s 19).

3.3 Přímé daně

Mezi přímé daně řadíme daň z příjmů fyzických osob, daň z příjmů právnických osob a dále místní daně.

3.3.1 Daň z příjmů fyzických osob

Daň z příjmů fyzických osob je legislativně upravena zákonem č. 595/2003 Sb., Zákon o dani z prijmov dále jen ZDP(SR). Předmětem této daně jsou příjmy fyzických osob, které můžeme rozdělit do čtyř dílčích částí: příjmy ze závislé činnosti, příjmy z podnikání a z jiné výdělečné činnosti, z pronájmu a z použití díla a uměleckého výkonu, příjmy z kapitálového majetku a ostatní příjmy. Sazba daně činí 19 % z části příjmu do 36 256,38 EUR pro rok 2019, příjmy, které tuto částku přesály, se daní sazbou 25 %. Daňové přiznání podávají poplatníci do 31. března po zdaňovacím období (Široký, 2018, s. 321-323).

3.3.1.1 Příjmy ze závislé činnosti

Příjmy ze závislé činnosti jsou podrobně rozepsány v kapitole 5 Daň z příjmů ze závislé činnosti v SR.

3.3.1.2 Příjmy z podnikání a z jiné výdělečné činnosti, z pronájmu a z použití díla a uměleckého výkonu

Příjmy z podnikání a z jiné výdělečné činnosti, z pronájmu a z použití díla a uměleckého výkonu jsou legislativně upraveny v § 6 ZDP(SR). Mezi tyto příjmy řadíme příjmy z podnikání, dále příjmy ze zemědělské činnosti, lesního a vodního hospodářství a podnikání podle zvláštních předpisů. Dále také příjmy z pronájmu, příjmy z průmyslového a duševního vlastnictví a jiné příjmy. Základem daně jsou tyto příjmy snížené o výdaje (Zajíčková, Boháč a Večeř, 2012, s. 105).

Výdaje je možné uplatňovat skutečně vynaložené, nebo paušální výdaje. Paušální výdaje může využít jen poplatník, který není plátcem DPH a který nemá dluhy vůči zdravotní a sociální pojišťovně (Jakúbek a Guzoňová, 2013, s. 43).

3.3.1.3 Příjmy z kapitálového majetku

Příjmy z kapitálového majetku jsou legislativně upraveny v § 7 ZDP(SR). K příjmům z kapitálového majetku řadíme zejména příjmy z úroků a jiných výnosů z cenných papírů, úroky z běžných účtů a bankovních vkladů, dále i příjmy z penzijního připojištění (Zajíčková, Boháč a Večeř, 2012, s. 106).

3.3.1.4 Ostatní příjmy

Ostatní příjmy jsou legislativně upraveny v § 8 ZDP(SR). Patří sem ostatní příjmy nezahrnuté v předchozích paragrafech. Základem daně jsou příjmy snížené o výdaje, snížit je lze jen do výše příjmů. U určitých příjmů lze využít i paušálních výdajů (Jakúbek a Guzoňová, 2013, s. 43).

3.3.2 Daň z příjmů právnických osob

Daň z příjmů právnických osob je legislativně upravena zákonem č. 595/2003 Sb., ZDP(SR). Předmětem této daně jsou příjmy především společností s ručením omezeným, akciových společností, a družstev. Základ daně se zjišťuje jako rozdíl mezi příjmy a výdaji nebo z výsledku hospodaření, který musíme dále upravit. Sazba daně činí 21 % ze základu daně (Široký, 2018, s. 320-231).

3.3.3 Místní daně

Mezi místní daně patří zejména daň z nemovitostí, daň za psa, daň za užívání veřejného prostranství, daň za ubytování, daň za prodejní automaty, daň z motorových vozidel a další (Jakúbek a Guzoňová, 2013, s. 71-75).

Daň z nemovitostí obsahuje daň z pozemků, staveb, bytů a nebytových prostor. Předmětem daně z pozemků jsou pozemky, které jsou rozděleny do těchto skupin:

- orná půda, chmelnice, vinice, ovocné sady, trvalé travní porosty,
- zahrady,
- ostatní plochy, zastavěné plochy a nádvoří,
- hospodářské lesy, rybníky s chovem ryb a jiné hospodářsky využívané vodní plochy (Jakúbek a Guzoňová, 2013, s. 71-72).

Poplatníkem je majitel pozemku, případně nájemce, či skutečný uživatel pozemku. V případě, že pozemek je ve vlastnictví státu, je poplatníkem správce pozemku. (Jakúbek a Guzoňová, 2013, s. 72).

Předmětem daně ze staveb jsou stavby na území SR, které jsou rozděleny do těchto skupin: stavby na bydlení, stavby pro zemědělskou produkci, chaty a stavby pro rekreaci, garáže a ostatní stavby. Poplatníkem je vlastník stavby, případně nájemce, či skutečný uživatel.

V případě vlastnictví státu je to správce stavby. U spoluvlastnictví stavby je poplatníkem každý spoluvlastník (Jakúbek a Guzoňová, 2013, s. 71-72).

Předmětem daně z motorových vozidel jsou motorová a přípojná motorová vozidla dané kategorie, evidovaná ve SR a používaná k podnikání. Plátcem je osoba, uvedená v dokladech vozidla (Jakúbek a Guzoňová, 2013, s. 75).

3.4 Nepřímé daně

Mezi nepřímé daně řadíme daň z přidané hodnoty a spotřební daně.

3.4.1 Daň z přidané hodnoty

Předmětem daně z přidané hodnoty je dodání zboží či poskytnutí služby za protihodnotu, musí být uskutečněné zdanitelnou osobou na Slovensku, dále je předmětem pořízení zboží z jiného členského státu a dovoz zboží. Používají se dvě sazby daně, základní ve výši 20 % a snížená ve výši 10 % (Široký, 2018, s. 324).

3.4.2 Spotřební daně

Mezi spotřební daně patří: spotřební daň z alkoholických nápojů, z tabákových výrobků, z minerálních olejů, z elektřiny, uhlí a zemního plynu. Správu spotřebních daní vykonávají celní úřady (Jakúbek a Guzoňová, 2013, s. 77).

3.5 Sociální a zdravotní pojištění

Odvody na SP se platí Sociální pojišťovně. Toto pojištění se skládá z několika částí, na které jsou stanoveny různé procentní sazby, jedná se o: nemocenské pojištění, důchodové pojištění (starobní a důchodové), úrazové pojištění, garanční pojištění, pojištění v nezaměstnanosti a rezervní fond solidarity (Kubová, 2018).

Na základě povinného ZP je pojištěncům poskytována zdravotní péče a další služby s ní související. Veřejné pojištění je vykonáváno zdravotními pojišťovnami, za podmínek ustanovených v zákoně. Hospodaří se zde s veřejnými prostředky, které se přerozdělují (Zákon č. 580/2004 Z. z.).

4 DAŇ Z PŘÍJMŮ ZE ZÁVISLÉ ČINNOSTI V ČR

V této kapitole popíšu způsob zdanění příjmů ze závislé činnosti v ČR. Příjmy ze závislé činnosti jsou legislativně upraveny v § 6 ZDP.

4.1 Poplatník daně

Poplatníky dělíme na daňové rezidenty a nerezidenty. Daňový rezident je fyzická osoba, která má na území ČR trvalé bydliště nebo se zde zdržuje alespoň 183 dnů v roce. V tomto případě v ČR daní jak příjmy plynoucí ze zdrojů na území ČR, tak příjmy ze zahraničí. Daňový nerezident daní v ČR jen příjmy plynoucí ze zdrojů na území ČR, nikoliv ze zahraničí (Zákon č. 586/1992 Sb.).

4.2 Vymezení příjmů

Za příjem se považuje i nepeněžní plnění, například poskytnutí věcí, služeb, a různých jiných výhod (Pelech a Rindová, 2018 s. 25-26). K příjmům ze závislé činnosti řadíme: Příjmy z pracovně právního vztahu, služebního poměru, členského nebo obdobného poměru a funkčního požitku. Jedná se o příjmy současné nebo dřívější. Hlavním rysem těchto příjmů ze závislé činnosti je, že práce je vykonávána dle pokynů toho, kdo nám vyplácí příjem. Pracujeme například pod jeho jménem, ve stanoveném místě a času (Vančurová a Láchová, 2016, s. 167).

Rovněž za příjmy ze závislé činnosti považujeme příjmy za práci člena družstva, společníka společnosti s ručením omezeným, komanditisty komanditní společnosti, odměny člena orgánu právnické osoby a likvidátora. Ačkoli u těchto příjmů neplatí, že je práce vykonávána dle pokynů zaměstnavatele, považují se také za příjmy ze závislé činnosti (Vančurová a Láchová, 2016, s. 168).

Příjmy dle § 6 odst. 7 ZDP, které se nepovažují za předmět daně:

- Náhrady cestovních výdajů do výše stanovené zákoníkem práce.
- Hodnota poskytnutých ochranných pracovních prostředků, pracovního oblečení, obuvi, stejnokrojů a dalších.
- Částky, které zaměstnanec přijal od zaměstnavatele zálohově.

- Náhrady poskytnuté zaměstnavatelem za opotřebení vlastního nářadí zaměstnance či jiných předmětů potřebných pro výkon (Zákon č. 586/1992 Sb.).

4.3 Zvláštní nepeněžní příjmy zaměstnance

K těmto příjmům řadíme zejména bezplatné poskytnutí motorového vozidla zaměstnanci k použití pro soukromé i služební účely (§ 6 odst. 6 ZDP). Tento nepeněžní příjem se zahrne do příjmů zaměstnance tak, že k příjmům přičteme 1 % ze vstupní ceny vozidla, tato částka však musí být nejméně 1 000 Kč. Částku do příjmů započítáváme každý měsíc i započatý, kdy je vozidlo poskytováno (Pelech a Rindová, 2018, s. 35-36).

4.4 Osvobozené příjmy

Mezi nejčastější osvobozené příjmy řadíme dle Pelecha a Rindové (2018, s. 43-45):

- Hodnota poskytnutého stravovaní, které zaměstnavatel poskytuje zaměstnancům ke spotřebě na pracovišti nebo závodní stravování, které zaměstnavatel zajišťuje pomocí jiných subjektů.
- Hodnota poskytnutých nealkoholických nápojů ze sociálního fondu ke spotřebě na pracovišti.
- Nepeněžní plnění poskytnutá zaměstnavatelem na odborný rozvoj (musí souviset s odbornou činností zaměstnavatele). Dále sem patří také nepeněžní plnění na rekvalifikaci zaměstnance. Toto osvobození se ovšem nevztahuje na příjmy, které by zaměstnanec obdržel v této souvislosti (mzda, odměna nebo náhrada za ušlý příjem).
- Poskytnuté nepeněžní plnění z fondu kulturních a sociálních potřeb zaměstnanci, nebo jeho rodinnému příslušníkovi. Jedná se například o: příspěvky na věci zdravotního charakteru, sportovní či kulturní akce, tištěné knihy a rekreace (do 20 000 Kč).

4.5 Nezdanitelné části základu daně

Dle § 15 ZDP si poplatník může od základu daně odečíst tyto nezdanitelné části základu daně:

- Bezúplatná plnění, která jsou poskytnuta vybraným jednotkám na určené účely (např. zdravotnictví, školství). Hodnota těchto plnění musí buď přesáhnout 2 % ze základu daně, anebo musí činit alespoň 1 000 Kč. Nejvíce můžeme odečíst 15 % ze základu daně. Odběr krve je oceněn na 3 000 Kč a darování orgánů je oceněno na 20 000 Kč.
- Částku zaplacenou na úrocích ze stavebního spoření, či z hypotečního úvěru, sníženou o státní příspěvek. Tento úvěr musí být použit na financování bytových potřeb.
- Příspěvek na penzijní připojištění se státním příspěvkem, penzijní pojištění a doplňkové penzijní spoření. V celkovém úhrnu nejvíce 24 000 Kč. U penzijního připojištění se státním příspěvkem a doplňkového penzijního spoření lze odečíst částky, které přesáhly výši, od které je stanoven maximální státní příspěvek. U penzijního pojištění lze odečíst částku rovnou úhrnu příspěvků zaplacených za zdaňovací období, za podmínky, že výplata je sjednána až po 60 kalendářních měsících a současně v roce dosažení 60 let.
- Zaplacené pojistné na soukromé pojištění za podmínek výplaty plnění po 60 měsících a zároveň v roce, ve kterém dosáhne poplatník věku 60 let. Maximálně lze odečíst 24 000 Kč.
- Členské příspěvky zaplacené členem odborové organizace. Maximálně do 1,5 % zdanitelných příjmů a do 3 000 Kč za zdaňovací období.
- Úhrada za zkoušky, které ověřují poplatníkovo další vzdělání, ve výši maximálně do 10 000 Kč. Nesmí být zároveň uhrazeny zaměstnavatelem (Zákon č. 586/1992 Sb.).

4.6 Slevy na dani

Vypočtenou daň může poplatník snížit o slevy na dani dle § 35ba ZDP, tyto slevy však nemůžeme odečítat do záporných hodnot. Slevy na dani můžeme rozdělit podle toho, zda si je poplatník může odečíst u měsíční platby zálohy na daň, či u ročního zúčtování. Slevy, které lze uplatnit měsíčně, jsou ve výši 1/12 roční slevy. Slevy u zálohy na daň si poplatník může odečíst pouze v případě, že má podepsané prohlášení k dani (Vančurová a Láchová, 2016, s. 218-219).

Základní slevou je sleva na poplatníka. Tuto slevu si můžeme uplatnit měsíčně u zálohy na daň, pro rok 2019 ve výši 2 070 Kč, i při ročním zúčtování za celé zdaňovací období ve výši 24 840 Kč. Má na ni nárok každý poplatník. Tato sleva slouží zejména proto, aby poplatníkovi zajistila minimální nezdaněný příjem (Vančurová a Láchová, 2016, s. 219; Zákon č. 586/1992 Sb.).

Sleva na studenta je určena pro poplatníky po dobu, kdy se soustavně připravují na budoucí povolání, až do dovršení 26 let, v případě studia doktorského programu do 28 let. Slevu můžeme uplatnit u zálohy na daň, za rok 2019 ve výši 335, i při ročním zúčtování ve výši 4 020 Kč (Zákon č. 586/1992 Sb.).

Sleva na invaliditu se dělí podle typu invalidity. Slevu můžeme odečíst při ročním zúčtování i u měsíčních záloh na daň. Částky činí za rok 2019 u měsíčních záloh pro první a druhý stupeň invalidity 210 Kč, pro třetí stupeň 420 Kč. Pokud má poplatník nárok na průkaz ZTP/P činí sleva 1 345 Kč. U ročního zúčtování jsou částky ve výši pro první a druhý stupeň invalidity 2 520 Kč, pro třetí stupeň 5 040 Kč, u poplatníka s nárokem na průkaz ZTP/P činí sleva 16 140 Kč (Zákon č. 586/1992 Sb.).

Další možností je sleva na manžela či manželku, tu můžeme uplatnit, pokud druhý z manželů má příjmy do 68 000 Kč za zdaňovací období. Do této částky započítáváme téměř všechny příjmy kromě adresných sociálních dávek (např. sociální dávka, státní příspěvky nebo studijní stipendium). Sleva na manžela pro rok 2019 činí 24 840 Kč, v případě, že manžel má nárok na ZTP/P průkaz, je částka dvojnásobná. Tuto slevu je možno uplatnit pouze při ročním zúčtovaní (Zákon č. 586/1992 Sb.).

Sleva za umístění dítěte je zvlášť upravena v § 35bb ZDP. Sleva je ve výši výdajů, které poplatník prokazatelně vydal za umístění dítěte za dané období. Sleva může být maximálně pouze do výše minimální mzdy za daný rok. Sleva se odečítá pouze v rámci ročního zúčtování (Zákon č. 586/1992 Sb.).

4.7 Daňové zvýhodnění

Daňové zvýhodnění je legislativně upraveno v § 35c ZDP, poplatník může toto zvýhodnění využít, pokud vyživuje dítě, které s ním žije ve společné domácnosti. Za dítě se považuje, pokud je nezletilé, nebo má do 26 let a soustavně se připravuje na budoucí povolání, do 28

let u doktorských studií. Daňové zvýhodnění můžeme uplatnit u měsíčních záloh na daň i u ročního zúčtování (Vančurová a Láchová, 2016, s. 223).

Výše daňového zvýhodnění za rok 2019 činí měsíčně na první dítě 1 267 Kč, na druhé dítě 1 617 Kč, na třetí a každé další dítě 2 017 Kč. Částky za celý rok jsou na první dítě ve výši 15 204 Kč, na druhé dítě 19 404 Kč, na třetí a každé další dítě 24 204 Kč. V případě, že dítě má průkaz ZTP/P je sleva dvojnásobná. Na rozdíl od slev na dani, daňové zvýhodnění může jít i do mínusu, v tomto případě je poplatníkovi vyplacen daňový bonus, avšak maximálně do výše 60 300 Kč ročně. Daňový bonus může poplatník využít pouze, pokud má příjmy podle § 6 příjmy ze závislé činnosti nebo § 7 příjmy ze samostatné činnosti, za zdaňovací období alespoň ve výši 6násobku minimální mzdy, tedy 80 100 Kč pro rok 2019 (Zákon č. 586/1992 Sb.).

4.8 Sociální a zdravotní pojištění

Vyměřovací základ zaměstnance pro sociální a zdravotní pojištění je jeho hrubá mzda skládající se z peněžních i nepeněžních příjmů, kterou dále snížíme o příjmy, které nejsou předmětem daně a příjmy osvobozené (Vančurová, 2017, s. 145).

Minimální vyměřovací základ pro zaměstnance se používá jen u ZP. Pro výpočet minimálního vyměřovacího základu se používá minimální mzda, stanovená Ministerstvem práce a sociálních věcí, platná k prvnímu měsíci za daný rok. Za rok 2019 tedy 13 350 Kč. U zaměstnanců se pak vyměřovací základ může krátit v případech pracovní neschopnosti, pracovního volna z důvodů osobních překážek, nebo pokud zaměstnání netrvá celý měsíc (Vančurová, 2017, s. 145-149).

U SP se můžeme setkat s maximálním vyměřovacím základem. Odvozuje se od statisticky vypočítané průměrné mzdy. Maximální vyměřovací základ tedy vypočítáme jako 48násobek této průměrné mzdy (Vančurová, 2017, s. 151).

Část sociálního a zdravotního pojištění platí zaměstnavatel a část zaměstnanec. Výše odvodů se počítá z hrubé mzdy zaměstnance. V případě placení zaměstnavatelem činí ZP 9 % a SP 24,8 %, z toho 21,5 % na důchodové pojištění, 2,1 % na nemocenské pojištění a 1,2 % na státní politiku nezaměstnanosti. ZP placené zaměstnancem činí 4,5 % a SP 6,5 % (Gola, 2018).

4.9 Srážková daň

Příjmy jsou samostatným základem daně a daní se srážkovou daní ve výši 15 % u těchto případů:

- Zaměstnanec má příjmy z dohody o provedení práce, jejichž výše nepřekračuje 10 000 Kč za měsíc, a zároveň tento zaměstnanec nepodepsal prohlášení k dani.
- Zaměstnanec má příjmy nepřesahující částku rozhodnou pro účast na nemocenském pojištění (3 000 Kč pro rok 2019), a zároveň nemá podepsané prohlášení k dani. Týká se to například dohod o pracovní činnosti nebo odměn za výkon funkce (Zákon č. 586/1992 Sb.; Truhlářová, 2018).

4.10 Záloha na daň z příjmů

Schéma výpočtu měsíční zálohy na daň a čisté mzdy zaměstnance v ČR je uvedeno v Tabulce 1. Záloha na daň se počítá z úhrnu příjmů ze závislé činnosti za kalendářní měsíc. Do tohoto úhrnu se nepočítají příjmy daněné srážkovou daní a příjmy, které nejsou předmětem daně. Úhrn příjmů je snížen o částky osvobozených příjmů a zvýšen o SP (24,8 %) a ZP (9 %) hrazené zaměstnavatelem, tím vznikne tzv. superhrubá mzda neboli základ pro výpočet daňové zálohy. Tento základ zaokrouhlíme na celé stokoruny nahoru. Záloha na daň činí 15 % ze zaokrouhleného základu (Zákon č. 586/1992 Sb.).

Pokud poplatník učinil u svého zaměstnance prohlášení k dani, může si daň snížit o měsíční slevy, na které má nárok. Tyto slevy můžou být odečteny pouze do nuly. Dále si poplatník může daň snížit o daňová zvýhodnění, ta můžou jít i do mínusu (maximálně 60 300 Kč), v takovém případě se jedná o daňový bonus, který je následně vyplacen státem. Dále z hrubé mzdy vypočítáme sociální (6,5 %) a zdravotní (4,5 %) pojištění za zaměstnance. Když od hrubé mzdy odečteme daň a sociální a zdravotní pojištění za zaměstnance, vyjde nám čistá mzda (Gola, 2018).

Solidární daň platí zaměstnanci s vysokou mzdou. Zvýšení o solidární daň je ve výši 7 % ze mzdy, která přesáhne 48násobek průměrné mzdy, stanovené dle zákona upravujícího pojistné na sociální zabezpečení. Pro rok 2019 je to částka ve výši 130 796 Kč za měsíc a 1 569 552 Kč za rok. (Gola, 2018). Schéma výpočtu měsíční zálohy na daň a čisté mzdy zaměstnance v ČR je uvedeno v Tabulce 1.

Tabulka 1 Schéma výpočtu zálohy na daň a čisté mzdy ze závislé činnosti v ČR (zdroj: vlastní zpracování dle financnisprava.cz, 2019)

Výpočet měsíční zálohy na daň a čisté mzdy zaměstnance v ČR		
1.	**Hrubá mzda**	
2.	+ SP hrazené zaměstnavatelem (24,8 % z ř. 1)	
3.	+ ZP hrazené zaměstnavatelem (9 % z ř. 1)	
4.	Základ pro výpočet zálohy (superhrubá mzda); (ř. 1 + ř. 2 + ř. 3)	
5.	**Základ daně (zaokrouhlený na stovky nahoru)**	
6.	Záloha na daň 15 % z ř. 5	
7.	Solidární zvýšení zálohy (7 % z HM nad 130 796 Kč/2019)	
8.	**Záloha na daň celkem (zaokrouhlená na koruny nahoru)**	
9.	Měsíční slevy na dani dle §35ba	základní sleva na poplatníka
10.		sleva na invaliditu
11.		sleva na studenta
12.	**Slevy na dani dle § 35ba celkem**	
13.	Daň po odpočtu daňových slev (ř. 8 - ř. 12) musí být >=0	
14.	**Daňové zvýhodnění dle § 35c**	
15.	**Záloha na daň (+)/ daňový bonus (-); (ř. 13 - ř. 14)**	
16.	SP hrazené zaměstnancem (6,5 % z ř. 1)	
17.	ZP hrazené zaměstnancem (4,5 % z ř. 1)	
18.	**Čistá mzda zaměstnance (ř. 1 – ř. 15 – ř. 16 – ř. 17)**	

4.11 Roční zúčtování

Zaměstnanci mají možnost na konci zdaňovacího období požádat zaměstnavatele, aby provedl roční zúčtování záloh, případně si zaměstnanec může podat daňové přiznání sám. Výhodou u ročního zúčtování je, že si zaměstnanec může snížit daňový základ o nezdanitelné části základu daně a může uplatnit i slevy, které měsíčně uplatnit nemohl, což je např. sleva na manželku a sleva na umístění dítěte. Výpočet se odlišuje ještě tím, že se základ daně zaokrouhluje na celé stokoruny dolů. U ročního zúčtování od výsledné daně odečteme zálohy na daň a vyjde nám přeplatek, nebo doplatek na dani (Vančurová, Láchová, 2016, s. 238-240). Schéma ročního zúčtování daně z příjmů ze závislé činnosti v ČR je uvedeno v Tabulce 2.

Tabulka 2 Schéma ročního zúčtování daně z příjmů ze závislé činnosti v ČR

(zdroj: vlastní zpracování dle financnisprava.cz, 2019)

Roční zúčtování daně z příjmů ze závislé činnosti v ČR		
1.	**Úhrn příjmů od všech plátců**	
2.	Úhrn povinného pojistného (§ 6 odst. 12 zákona); (33,8 % z ř. 1)	
3.	**Dílčí základ daně od všech plátců (ř. 1 + ř. 2)**	
4.	Nezdanitelné částky § 15	hodnota bezúplatného plnění
5.		úroky z úvěru
6.		příspěvky na penzijní připojištění, penzijní pojištění a doplňkové penzijní spoření
7.		pojistné na soukromé životní pojištění
8.		členské příspěvky člena odborové organizace
9.		úhrady za zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání
10.	**Nezdanitelné částky celkem**	
11.	**Základ daně snížení o nezdanitelné částky (zaokrouhlený na stovky dolů)**	
12.	Vypočtená daň (15 % z ř. 11)	
13.	Solidární zvýšení zálohy (7 % z HM nad 1 569 552 Kč/2019)	
14.	**Vypočtená daň celkem**	
15.	Slevy na dani podle § 35ba odst. 1 zákona	písm. a) základní sleva na poplatníka
16.		písm. b) na manžela (manželku)
17.		písm. c) základní sleva na invaliditu
18.		písm. d) rozšířená sleva na invaliditu
19.		písm. e) na držitele průkazu ZTP/P
20.		písm. f) na studenta
21.		písm. g) za umístění dítěte
22.	**Slevy na dani podle § 35ba celkem**	
23.	**Daň po slevě na dani podle § 35ba zákona (částka musí být >= 0)**	
24.	Daňové zvýhodnění podle § 35c	
25.	Solidární zvýšení zálohy (7 % z HM nad 1 569 552 Kč/2019)	
26.	Úhrn skutečně sražených záloh na daň/ vyplacených daňových bonusů	
27.	**Přeplatek (+) je-li ř. 25 > 26; Nedoplatek (-) je-li ř. 25 < 26**	

5 DAŇ Z PŘÍJMŮ ZE ZÁVISLÉ ČINNOSTI V SR

V této kapitole popíšu způsob zdanění příjmů ze závislé činnosti ve SR. Příjmy ze závislé činnosti jsou legislativně upraveny v § 5 ZDP(SR).

5.1 Poplatník daně

Subjekty daně dělíme na daňové rezidenty a nerezidenty, obdobně jako v ČR. Daňový rezident je osoba s trvalým bydlištěm ve SR, nebo osoba, která se zde obvykle zdržuje, tj. nejméně 183 dní za kalendářní rok. Daňový rezident daní všechny své příjmy ve SR. Pokud poplatník nesplňuje podmínky pro rezidenství, je daňovým nerezidentem a daní ve SR pouze příjmy plynoucí ze SR (Zajíčková, Boháč a Večeř, 2012, s. 103).

5.2 Vymezení příjmů

Za příjmy ze závislé činnosti považujeme příjmy z pracovně právního vztahu, služebního poměru, příjmy státních zaměstnanců a příjmy z členského poměru, či obdobného poměru, ve kterém je subjekt povinen pracovat dle pokynů nadřízeného a nevystupuje pod svým jménem. Jedná se o příjmy, které plynou na základě pracovní smlouvy, dohod o vykonání práce či dohody o brigádnické práci studentů (Bánociová, 2011, s. 107).

Dále se zde zahrnují například příjmy za práci likvidátora, prokuristy, členů družstev, společníků a konatelů společností s ručením omezeným. Platy ústavních činitelů, veřejného ochránce práv, komisaře pro děti a osoby se zdravotním postižením a poslanců Evropského parlamentů, zvolených ve SR. Dále odměny za výkon funkce ve státních orgánech (Zákon č. 580/2004 Z. z.).

Předmětem daně nejsou:

- Cestovní náhrady do výše stanovené zákonem, poskytnuté v souvislosti se závislou činností.
- Hodnota poskytovaných ochranných prostředků, osobních hygienických prostředků a pracovního oblečení.
- Hodnota zdravotních pobytů za stanovených podmínek.
- Náhrada za používání vlastního nářadí, či předmětů potřebných k výkonu práce, výše náhrady musí být stanovena na základě skutečných výdajů.

- Záloha přijatá od zaměstnavatele (Zákon č. 580/2004 Z. z.).

5.3 Zvláštní nepeněžní příjmy zaměstnance

Za příjem zaměstnance se považuje nepeněžní příjem z auta, které bylo zaměstnanci poskytnuto zaměstnavatelem k pracovním i k soukromým účelům. A to po dobu osmi bezprostředně po sobě následujících kalendářních let. V prvním roce za příjem považujeme 1 % ze vstupní ceny vozidla. V následujících sedmi letech se vstupní cena každý rok snižuje o 12,5 % a příjem se vypočítá opět jako 1 % ze snížené vstupní ceny. V případě technického zhodnocení se vstupní cena zvyšuje o jeho hodnotu. Příjem se zahrnuje za každý i započatý měsíc (Zákon č. 580/2004 Z. z.).

Mezi další nepeněžní příjmy patří například rozdíl mezi vyšší tržní cenou zaměstnanecké akcie a její cenou garantovanou v den realizace nebo výhra zaměstnance přijatá ze soutěže vyhlášené zaměstnavatelem (Zákon č. 580/2004 Z. z.).

5.4 Příjmy osvobozené od daně

Příjmy osvobozené od daně jsou dle Bánociové (2011, s. 108) zejména:

- Částka poskytnutá na školení zaměstnance v rámci závislé činnosti.
- Hodnota nealkoholických nápojů a stravy, které jsou poskytovány ke spotřebě na pracovišti.
- Zdravotní a sociální pojištění, které je povinen platit za zaměstnance zaměstnavatel.
- Náhrada příjmu v případě dočasné pracovní neschopnosti.
- Příjmy použité na rekreační, zdravotní, vzdělávací, předškolní nebo sportovní zařízení poskytnuté zaměstnanci zaměstnavatelem. Obdobným způsobem se posuzuje toto plnění, které je poskytnuté manželovi a dětem.

5.5 Nezdanitelné části základu daně

Nezdanitelné části základu daně jsou legislativně upraveny dle § 11 ZDP(SR). V případě splnění podmínek uložených zákonem si poplatník může snížit svůj základ daně o nezdanitelné části základu daně. Ve výsledku tedy tuhle sumu nezdaňuje. Nezdanitelné části zá-

kladu daně lze uplatnit jen u příjmů ze závislé činnosti a u příjmů z podnikání (Jakúbek a Guzoňová, 2013, s. 44).

Výše **nezdanitelné části základu daně na poplatníka** se vypočítá následovně. Částka je 19,2násobek životního minima, tedy nezdanitelná část základu daně na poplatníka v roce 2019 je 3 937,35 EUR, měsíčně 328,12 EUR. V případě, že základ daně poplatníka je za rok 2019 stejný anebo nižší než 100násobek životního minima (20 507 EUR), může si uplatnit celou částku, tzn. 3 937,35 EUR. V případě že základ daně je vyšší než 20 507 EUR, se tato nezdanitelná část základu daně vypočítá jako rozdíl mezi 44,2násobkem životního minima (9 064,094 EUR) a 1/4 základu daně, v případě že částka je nižší než nula (základ daně je vyšší než 36 256,37 EUR), tak nezdanitelná část základu daně je rovna nule (Černegová, 2018).

Nezdanitelná část základu daně na manželku se může uplatnit pouze v případě, že manželka žije s poplatníkem ve společné domácnosti a splňuje jednu z následujících podmínek: stará se o nezletilé vyživované dítě, pobírala za zdaňovací období příspěvek na opatrování, byla zařazena do evidence uchazečů o zaměstnání, má zdravotní postižení. Nezdanitelnou část základu daně na manželku si může poplatník uplatnit ročně, po skončení zdaňovacího období, a to za každý kalendářní měsíc, ve kterém byly podmínky splněny (Černegová, 2018).

Výši vypočítáme:

1. V případě, že má poplatník základ daně nižší než 176,8násobek životního minima (v roce 2019 částka 36 256,37 EUR), roční část nezdanitelné části základu daně na manželku je 3 937,35 EUR. Pokud jeho manželka nemá vlastní příjem, uplatní celou částku (3 937,35 EUR). Pokud má manželka nižší příjem než 3 937,35 je výše nezdanitelné části základu daně rovna rozdílu mezi těmito částkami. V případě vyššího příjmu než 3 937,35 nemá poplatník nárok na tuto nezdanitelnou část základu daně (Černegová, 2018).
2. V případě, že má poplatník základ daně vyšší než 36 256,37 EUR a jeho manželka nemá vlastní příjem je nezdanitelná část základu daně rovna rozdílu mezi 13 001,438 EUR a ¼ základu daně poplatníka. V případě, že manželka má vlastní příjmy, je výpočet následující: 13 001,438 EUR – (1/4 základu daně – příjem man-

želky). V případě záporných výsledků je tato nezdanitelná část základu daně rovna nule (Černegová, 2018).

V ročním zúčtování si od základu daně můžeme dále odečíst prokazatelně zaplacené příspěvky na doplňkové důchodové spoření, v úhrnu nejvíce 180 EUR za rok a prokazatelně zaplacené úhrady na lázeňskou péči v přírodních léčebných koupelích do 50 EUR za rok (Zákon č. 580/2004 Z. z.).

5.6 Zaměstnanecká prémie

Zaměstnanecká prémie je legislativně upravena dle § 32a ZDP(SR). Uplatňuje se na žádost v případě, že zaměstnanec nemá dostatečně vysoké příjmy na uplatnění nezdanitelné části základu daně na poplatníka. Nárok na zaměstnaneckou prémii za rok 2019 může mít pouze zaměstnanec, který zaplatil pojistné a příspěvky vztahující se ke zdanitelným příjmům ve vyšší sumě (např. nedoplatek na ZP). Prémie se uplatňuje v rámci ročního zúčtování záloh na daň z příjmů ze závislé činnosti (Piršelová, Horniaček a Mezeiová, 2020).

5.7 Daňový bonus

Daňový bonus je legislativně upraven dle § 33 ZDP(SR). Poplatník má nárok na snížení daně o daňový bonus na dítě v případě, že jeho příjmy dosáhly alespoň 6násobku minimální mzdy. Bonus si může uplatnit na každé vyživované dítě, které s ním žije ve společné domácnosti. Toto zvýhodnění si na jedno dítě může uplatnit pouze jeden rodič. Daňový bonus na dítě je pro rok 2019 ve výši 22,17 EUR za měsíc, tedy 266,04 EUR za rok. V případě že dítě ještě nedovršilo šesti let je daňový bonus dvojnásobný, tedy 44,34 EUR za měsíc a 532,08 EUR za rok. O daňový bonus si poplatník snižuje daň, v případě, že daň je menší než daňový bonus, je poplatníkovi daňový bonus vyplacen (Zákon č. 580/2004 Z. z.).

Daňový bonus na zaplacené úroky je bonus, který se počítá z úroků na bydlení, na základě smlouvy na bydlení. Má na něj nárok poplatník, který ke dni podání žádosti o úvěr splní dvě podmínky: je mu nejméně 18 let a nejvíce 35 let a jeho průměrný měsíční příjem za kalendářní rok před uzavřením smlouvy je méně než 1,3násobek průměrné měsíční mzdy. Bonus lze uplatnit pouze ročně za zdaňovací období, nikoliv měsíčně. Tento bonus je ve

výši 50 % ze zaplacených úroků, nejvíce však v roce 2019 můžeme uplatnit 400 EUR (Zákon č. 580/2004 Z. z.).

5.8 Sociální a zdravotní pojištění

Vyměřovací základ pro SP je hrubá mzda zaměstnance. Není stanoven minimální vyměřovací základ. Maximální vyměřovací základ v roce 2019 je 6 678 EUR. Odvody SP za zaměstnavatele se skládají z těchto částí: nemocenské pojištění (1,4 %), důchodové starobní pojištění (14 %), důchodové invalidní pojištění (3 %), pojištění nezaměstnanosti (1 %), úrazové pojištění (0,8 %), garanční pojištění (0,25 %) a rezervní fond solidarity (4,75 %), celkově tedy zaměstnavatel odvání 25,2 % (Kubová, 2018).

Odvody SP za zaměstnance se skládají pouze z těchto částí: nemocenské pojištění (1,4 %), důchodové starobní pojištění (4 %), důchodové invalidní pojištění (3 %), pojištění nezaměstnanosti (1 %), celkově tedy zaměstnanec odvádí na SP 9,4 % (Kubová, 2018).

Odvody na ZP se počítají z hrubé mzdy zaměstnance. Výše ZP za zaměstnance je 4 %, v případě zaměstnance se zdravotním postižením je pojištění poloviční, tedy 2 %. ZP placené zaměstnavatelem je ve výši 10 %. Není vymezen žádný minimální ani maximální limit vyměřovacího základu. V případě, že zaměstnanec má mzdu menší než 570 EUR měsíčně, může si uplatnit odpočitatelnou položku na ZP, o kterou si sníží svůj vyměřovací základ. Pokud je mzda vyšší, odpočitatelná položka je 0 EUR. Odpočitatelná položka je ve výši maximálně 380 EUR měsíčně, tj. 4560 EUR ročně. Pro její přesný výpočet se používá tento vzorec: odpočitatelná položka = [380 - ((příjem ze závislé činnosti - 380)*2) / počet dní v měsíci] * počet odpracovaných dní (Kubová, 2018).

5.9 Záloha na daň z příjmů

Záloha na daň se počítá měsíčně ze základu daně, což je hrubá mzda složená z peněžních i nepeněžních příjmů zaměstnance. Nejprve z hrubého příjmu vypočítáme SP za zaměstnance (9,4 %) a ZP za zaměstnance (4 %). Tyto vypočítané částky od hrubého příjmu odečteme (Kubová, 2018).

Pokud má zaměstnanec podepsané prohlášení na zdanění příjmů, může si základ daně snížit o nezdanitelnou část základu daně na poplatníka. A dále má také možnost snížit si daň o daňový bonus na dítě ve výši 1/12 z celkové roční částky (Bánociová, 2011, s. 158).

Dále od hrubého příjmu tedy můžeme odečíst nezdanitelné části základu daně, ve výši, která zaměstnanci přísluší, tím zjistíme zdanitelnou část příjmu zaměstnance. Zdanitelná mzda zaměstnance se vynásobí sazbou daně, která na zaměstnance připadá. Ve SR jsou dvě sazby daně, 19 % se počítá z části zdanitelné mzdy, která nepřesáhla 176,8násobek životního minima (pro rok 2019 částka 36 256,38 EUR, měsíčně 3021,36 EUR). Dále vypočítáme 25 % z části zdanitelné mzdy, která přesahuje danou částku. Od vypočítané daně odečteme daňový bonus v příslušné výši, a vyjde nám daň, kterou máme odvést, případně daňový bonus. Čistou mzdu vypočítáme tak, že od hrubého příjmu zaměstnance odečteme pojistné placené zaměstnancem a vypočtenou daň a přičteme daňový bonus (Kubová, 2018).

Příjmy ústavních činitelů (prezident SR, poslanci, vláda, předseda a podpředseda Nejvyššího kontrolního úřadu) se ještě navíc zdaňují zvláštní sazbou daně ve výši 5 %. (Zákon č. 580/2004 Z. z.).

Sociální a zdravotní pojištění musí za své zaměstnance odvést také zaměstnavatel. To se stanovuje z hrubé mzdy zaměstnance. SP placené zaměstnavatelem činí 25,20 % a ZP za zaměstnavatele 10 % (Kubová, 2018). Schéma výpočtu měsíční zálohy na daň a čisté mzdy zaměstnance v SR je uvedeno v Tabulce 3.

Tabulka 3 Schéma výpočtu zálohy na daň a čisté mzdy ze závislé činnosti v SR (zdroj: vlastní zpracování dle financnasprava.sk, 2019)

Výpočet měsíční zálohy na daň a čisté mzdy zaměstnance v SR	
1.	**Hrubá mzda**
2.	SP hrazené zaměstnancem (9,4 % z ř. 1)
3.	ZP hrazené zaměstnancem (4 % z ř. 1)
4.	Úhrn povinného pojistného (ř. 2 + ř. 3)
5.	**Základ daně (ř. 1 - ř. 4)**
6.	Nezdanitelná část na poplatníka
7.	Zdanitelná mzda (ř. 5 - ř. 6)
8.	**Daň (19 % z ř. 7 z částky do 3 021,36 EUR)**
9.	**Daň (25 % z ř. 7 z částky nad 3 021,36 EUR)**
10.	**Záloha na daň z příjmů před daňovým bonusem (ř. 8 + ř. 9)**
11.	Daňový bonus na dítě dle § 33
12.	**Daňová povinnost (+)/ daňový bonus (-); (ř. 10 - ř. 11.)**
13.	**Čistá mzda zaměstnance (ř. 1 - ř. 4 - ř. 10 + ř. 11)**

5.10 Roční zúčtování

V případě, že poplatník má příjmy pouze ze závislé činnosti, má možnost požádat zaměstnavatele o roční zúčtování daně, nebo může sám podat daňové přiznání. Zde si mohou uplatnit nezdanitelné části základu daně, které lze uplatnit pouze ročně (nezdanitelná část základu daně na manželku, zaplacené příspěvky na doplňkové důchodové spoření a zaplacené příspěvky na lázeňskou péči). Výsledná daň se porovná se zálohou na daň a zaměstnanci vznikne přeplatek, či doplatek na dani. (Bánociová, 2011, s. 158-159). Schéma ročního zúčtování daně z příjmů ze závislé činnosti v SR je uvedeno v Tabulce 4.

Tabulka 4 Schéma ročního zúčtování daně z příjmů ze závislé činnosti v ČR (zdroj: vlastní zpracování dle financnasprava.sk, 2019)

Roční zúčtování daně z příjmů ze závislé činnosti v SR		
1.	**Úhrn příjmů od všech plátců**	
2.	SP hrazené zaměstnancem (9,4 % z ř. 1)	
3.	ZP hrazené zaměstnancem (4 % z ř. 1)	
4.	Úhrn povinného pojistného (ř. 2 + ř. 3)	
5.	**Základ daně (ř. 1 - ř. 4)**	
6.	Snížení základu daně dle 11 § ZDP	nezdanitelná část základu daně na poplatníka
7.		nezdanitelná část základu daně na manželku
8.		zaplacené příspěvky na doplňkové důchodové spoření
9.		zaplacené úhrady na lázeňskou péči
10.	**Nezdanitelné části základu daně celkem**	
11.	Zdanitelná mzda (ř. 5 - ř. 10)	
12.	Daň (19 % z ř. 11 z částky do 36 256,38 EUR)	
13.	Daň (25 % z ř. 11 z částky nad 36 256,38 EUR)	
12.	**Daň (§ 15 ZDP) celkem zaokrouhlená na eurocenty dolů (ř. 12 + ř. 13)**	
13.	Zaměstnanecká prémie	
14.	Daňový bonus	na dítě dle § 33
15.		na zaplacené úroky dle § 33a
16.	Daňový bonus celkem (ř. 14 + ř. 15)	
17.	**Daňová povinnost (+)/daňový bonus (-) (ř. 12 - ř. 13 -ř. 16)**	
18.	Úhrn zaplacených záloh na daň upravených o daňový bonus	
19.	**Přeplatek (+) je-li ř. 18 > 19; Nedoplatek (-) je-li ř. 18 < 19**	

II. PRAKTICKÁ ČÁST

6 POROVNÁNÍ DAŇOVÝCH SYSTÉMŮ ČR A SR

V roce 1993 se společný systém těchto dvou států rozpadl na dva samostatné systémy. Daňové systémy států tedy vycházejí ze stejných společných základů. Během nadcházejících let musely tyto systémy projít nejrůznějšími daňovými reformami, které jim daly podobu, jakou známe dnes.

6.1 Porovnání současných daňových soustav

Následující Tabulka 5 ukazuje porovnání současných daňových soustav států, v rozdělení na přímé daně, nepřímé daně a ostatní daňové příjmy.

Tabulka 5 Porovnání daňových soustav ČR a SR (vlastní zpracování)

	Česká republika	**Slovenská republika**
Přímé daně	daň z příjmů fyzických osob	daň z příjmů fyzických osob
	daň z příjmů právnických osob	daň z příjmů právnických osob
	daň z nemovitých věcí	místní daně (daně z nemovitostí, za psa, užívání veřejného prostranství, ubytování, prodejní automaty a z motorových vozidel)
	daň z nabytí nemovitých věcí	
	daň silniční	
Nepřímé daně	daň z přidané hodnoty	daň z přidané hodnoty
	daň spotřební	daň spotřební
	energetické daně	
Ostatní daňové příjmy	sociální a zdravotní pojištění	sociální a zdravotní pojištění

Z tabulky můžeme vidět, že daňové soustavy České a Slovenské republiky jsou velmi podobné. Soustavy mají stejnou strukturu, dělí se na přímé daně, nepřímé daně a ostatní daňové příjmy. Přímé daně ve SR obsahují místní daně, které zahrnují daň z nemovitostí, daň z motorových vozidel a mnohé další daně, kdežto v ČR jsou tyto daně samostatně odděleny. ČR má zvlášť oddělenou daň spotřební a daň energetickou, ve SR však spotřební daň obsahuje také energetické daně.

6.2 Podíl jednotlivých daní na daňových příjmech

Podíly jednotlivých daní na daňových příjme ČR a SR budou uvedeny v grafech. Nepatrné příjmy nejsou uvedeny z důvodu zjednodušení grafu.

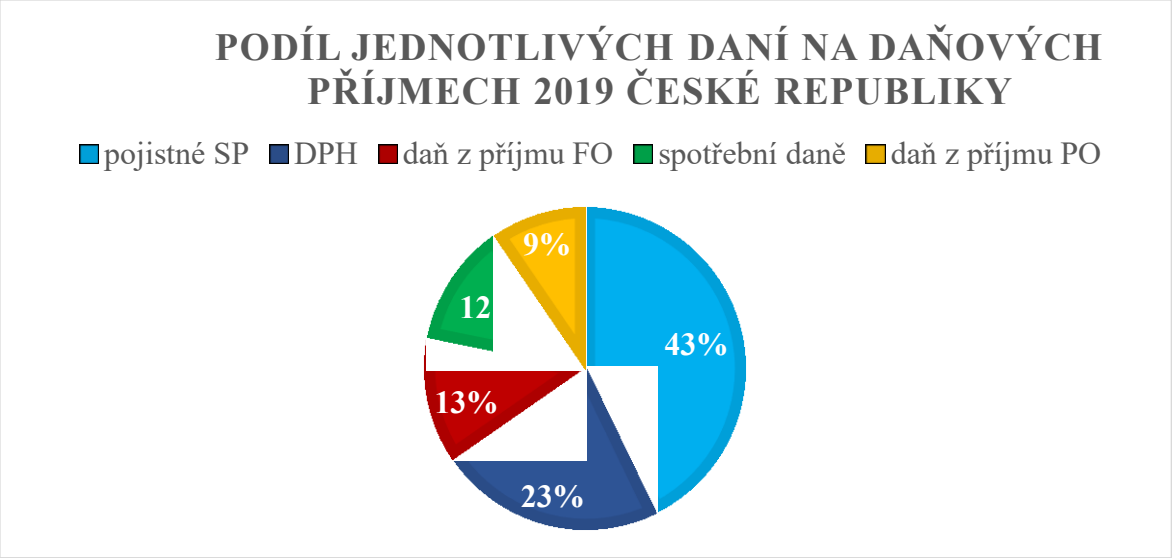

Obrázek 1 Podíl jednotlivých daní na daňových příjmech ČR (zdroj: vlastní zpracování dle ŽUROVEC, 2020)

Na Obrázku 1 můžeme vidět, že největším daňovým příjmem ČR je pojistné na SP, které se 43 % tvoří téměř polovinu těchto příjmů. Druhým největším příjmem je DPH, které tvoří 23 % příjmů. Daň z příjmů fyzických osob, spotřební daně a daň z příjmů právnických osob jsou ve velmi podobné výši.

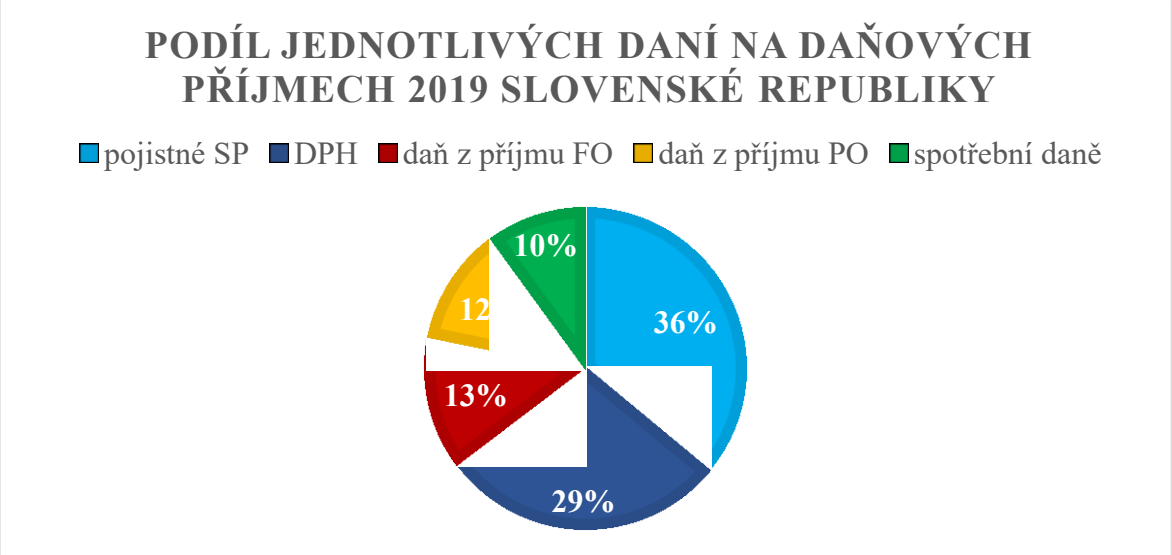

Obrázek 2 Podíl jednotlivých daní na daňových příjmech SR (zdroj:vlastní zpracování dle financnasprava.sk)

Na Obrázku 2 můžeme vidět, že podíl jednotlivých daní na daňových příjmech SR se velmi podobá daňovým příjmům v ČR. SP má o něco menší podíl na příjmech než v ČR, ovšem je také největší příjmovou položkou. Následuje DPH, které je větší než v ČR, ale je také na druhém místě. Třetí největší je daň z příjmů fyzických osob, která má dokonce stejný procentuální podíl v obou zemích. Daň z příjmů právnických osob a spotřební daně se od sebe příliš neliší, avšak ve SR je vybráno více u daně z příjmů právnických osob, než ze spotřebních daní, na rozdíl od ČR, kde je to naopak.

6.3 Porovnání předmětů daně z příjmů fyzických osob

V Tabulce 6 můžeme vidět, že předměty daně z příjmů fyzických osob jsou v obou zemích velmi podobné. Největším rozdílem je, že v ČR se samostatně zdaňují příjmy z nájmu, kdežto ve SR nejsou samostatné příjmy z nájmu, tyto příjmy se zdaňují v příjmech ze samostatné činnosti dle § 6 ZDP(SR).

Tabulka 6 Porovnání předmětů daně z příjmů fyzických osob (zdroj: vlastní zpracování)

	Česká republika	**Slovenská republika**
Předmět daně	Příjmy ze závislé činnosti	Příjmy ze závislé činnosti
	Příjmy ze samostatné činnosti	Příjmy ze samostatné činnosti
	Příjmy z kapitálového majetku	Příjmy z kapitálového majetku
	Příjmy z nájmu	-
	Ostatní příjmy	Ostatní příjmy

6.4 Porovnání vývoje minimální mzdy

Minimální mzda je nejnižší možná mzda, kterou může zaměstnavatel zaměstnanci v pracovně právním vztahu vyplatit. Eura jsou přepočtena na Kč dle průměrného ročního kurzu za rok 2019 vyhlášeného ČNB ve výši 25,672 (cnb.cz, 2020), a dále jsou matematicky zaokrouhlena na celé koruny. Částky minimální mzdy jsou platné vždy k 1. 1. daného roku.

Tabulka 7 Porovnání vývoje minimální mzdy v ČR a SR v letech 2010 až 2020 (zdroj: vlastní zpracování dle mpsv.cz, 2020; minimalnamzda.sk,2020)

Rok	Česká republika	Slovenská republika		Rozdíl mezi ČR a SR (Kč)
	(Kč)	(EUR)	přepočet na Kč	
2010	8 000	308	7 906	94
2011	8 000	317	8 138	-138
2012	8 000	327	8 395	-395
2013	8 000	338	8 677	-677
2014	8 500	352	9 037	-537
2015	9 200	380	9 755	-555
2016	9 900	405	10 397	-497
2017	11 000	435	11 167	-167
2018	12 200	480	12 323	-123
2019	13 350	520	13 349	1
2020	14 600	580	14 890	-290

V Tabulce 7 můžeme vidět, jak se vyvíjela výše minimální mzdy v ČR a SR v letech 2010 až 2020. Minimální mzda byla téměř vždy o něco větší na Slovensku, pouze v letech 2010 a 2019 byla nepatrně větší v ČR. Největší rozdíl mezi minimální mzdou byl v roce 2013 ve výši 677 Kč, bylo to způsobeno tím, že minimální mzda v ČR od roku 2007 do roku 2013 zůstávala v nezměněné výši, avšak ve SR se vždy minimálně o 9 EUR zvýšila.

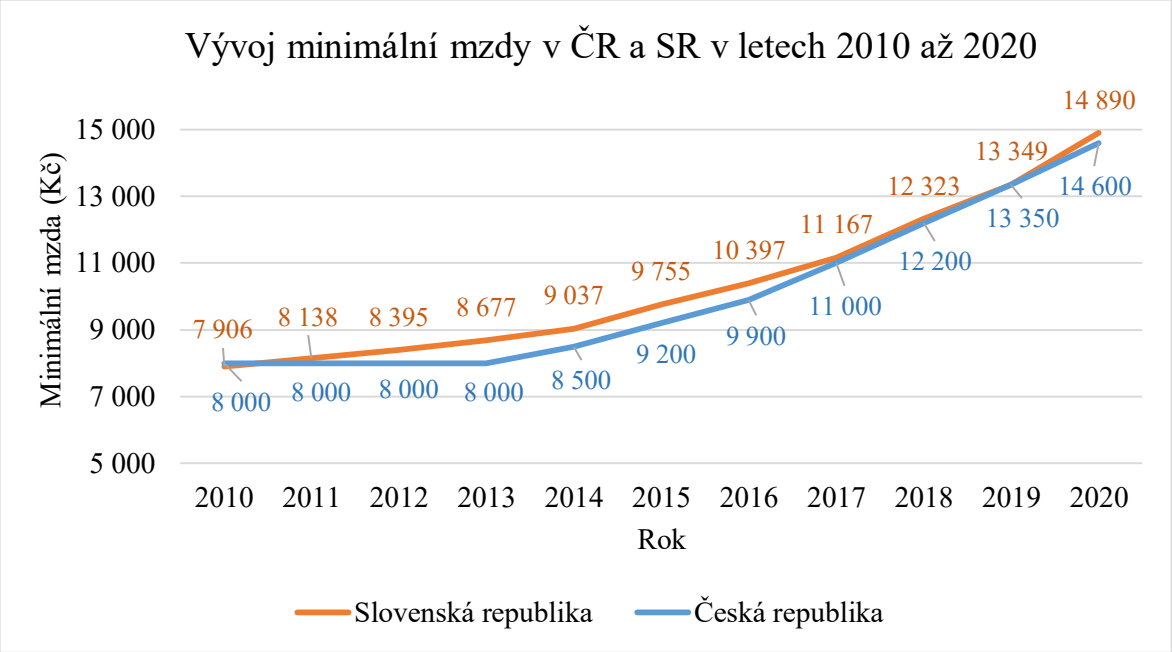

Obrázek 3 Vývoj minimální mzdy v ČR a SR v letech 2010 až 2020 (zdroj: vlastní zpracování dle mpsv.cz, 2020; minimalnamzda.sk, 2020)

Na Obrázku 3 můžeme vidět graf porovnávající výši minimální mzdy v ČR a SR v letech 2010 až 2020. Tendence růstu byla v obou zemích podobná. Od roku 2010 do roku 2014 výše minimální mzdy rostla ve SR velmi málo a v ČR téměř vůbec. Od roku 2014 se v obou zemích začala zvyšovat rychlejším tempem. Důvodem zvyšování je zřejmě ekonomický růst v obou zemích.

6.5 Porovnání efektivní daňové sazby

Daňové zatížení dle efektivní sazby daně zobrazuje skutečné daňové zatížení poplatníků, jelikož efektivní sazba daně zahrnuje všechny prvky zdanění.

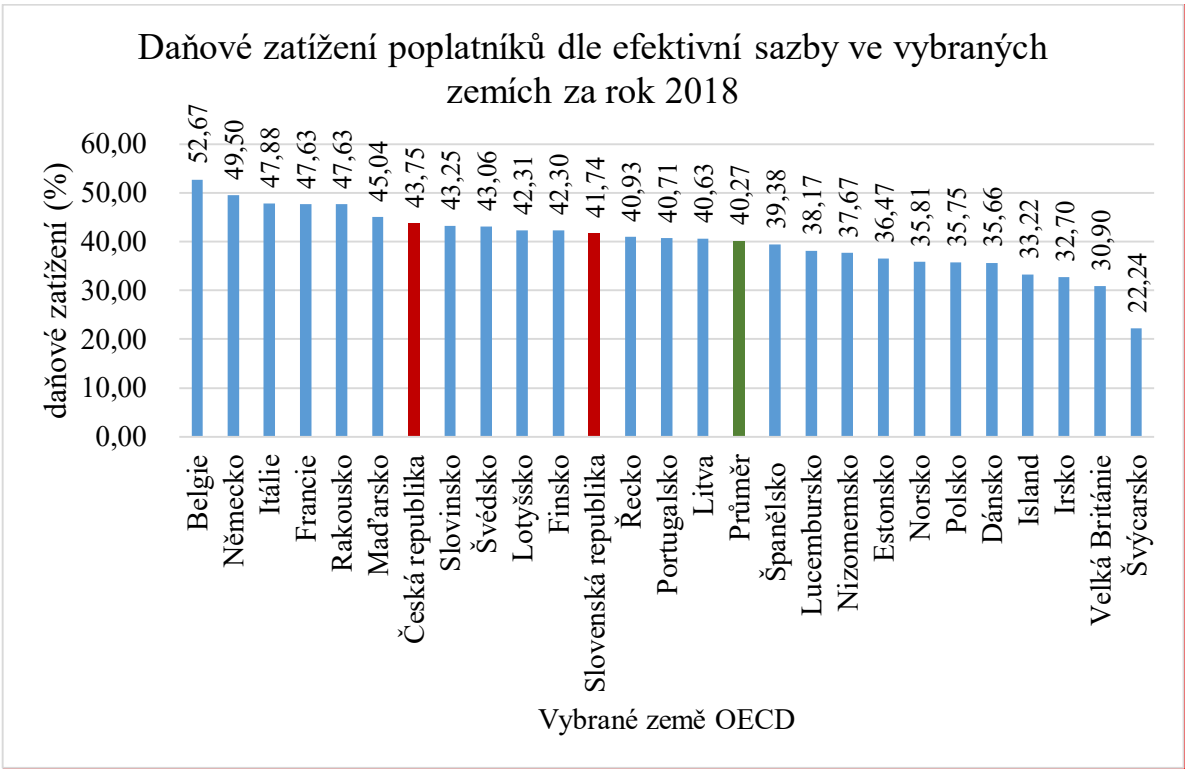

Obrázek 4 Daňové zatížení poplatníků dle efektivní sazby ve vybraných zemích za rok 2018 (zdroj: vlastní zpracování dle stats.oecd.org, 2020)

Na Obrázku 4 můžeme vidět daňové zatížení poplatníků dle efektivní daňové sazby. Jedná se o daňové zatížení poplatníků s průměrnou mzdou, bez dětí, z vybraných evropských zemí z dat statistik OECD. Můžeme vidět, že daňové zatížení poplatníků v ČR se řadí k těm vyšším z uvedených zemí. Ve SR je efektivní zdanění asi o 2 % menší, avšak stále nad průměrem. Efektivní daňová sazba je výrazně rozdílná od klasické daňové sazby, je to zejména z toho důvodu, že v ní jsou zahrnuty i odvody na SP, ZP placené zaměstnavatelem i zaměstnancem a další daňové aspekty. V ČR efektivní daňovou sazbu ovlivňuje velkým poměrem i superhrubá mzda.

7 POROVNÁNÍ LEGISLATIVNÍCH USTANOVENÍ DANĚ Z PŘÍJMŮ ZE ZÁVISLÉ ČINNOSTI MEZI ČR A SR

V následující kapitole budou porovnány základní legislativní ustanovení daně z příjmů ze závislé činnosti mezi ČR a SR. Eura jsou přepočtena na Kč dle průměrného ročního kurzu za rok 2019 vyhlášeného ČNB ve výši 25,672 (cnb.cz, 2020).

7.1 Porovnání základu daně a sazeb daně

Následující Tabulka 8 uvádí porovnání základu daně a sazeb daně z příjmů ze závislé činnosti mezi ČR a SR.

Tabulka 8 Porovnání základu daně a sazeb daně z příjmů ze závislé činnosti

	Česká republika	**Slovenská republika**
Základ daně	superhrubá mzda = hrubá mzda + pojistné hrazené zaměstnavatelem (33,8 %)	hrubá mzda - pojistné hrazené zaměstnancem (13,4 %)
Sazba daně	15 % ze ZD + 7 % solidární daň z příjmů nad 48násobek mzdy (1 569 552 Kč pro rok 2019)	19 % ze ZD do 36 256,38 EUR (930 773 Kč), 25 % ze ZD nad 36 256,38 EUR (930 773 Kč) + 5 % navíc u ústavních činitelů

Můžeme vidět, že základ daně se v obou zemích stanovuje jiným způsobem. V ČR se zvyšuje hrubá mzda o pojistné placené zaměstnavatelem (33,8 %). Ve SR se naopak hrubá mzda snižuje o pojistné placené zaměstnancem (13,4 %). Základ daně ve SR je tak značně nižší než v ČR. Ze základu daně se pomocí sazby daně spočítá výsledná daň. Na první pohled můžeme vidět, že ČR má nižší sazby daně než SR. U obou států se sazba daně při příjmech nad určitou částku zvyšuje, u SR se sazba daně zvyšuje již u výrazně nižší částky než v ČR. V SR se platy ústavních činitelů daní navíc 5 %.

Kvůli rozdílnému stanovení základu daně v zemích jsou sazby daně těžko porovnatelné. Pro lepší srovnání si proto můžeme přepočítat základ daně na hrubou mzdu. Když tento přepočtený základ daně vynásobíme sazbou daně, zjistíme přepočtenou sazbu daně. Přepočtená sazba daně nám ukáže, kolik procent z hrubé mzdy zaměstnanec skutečně na dani odvede. V tomto přepočtu jsou porovnány pouze sazby daně a nezohledňují se slevy na dani a jiná zvýhodnění. Za hrubou mzdu V ČR i v SR považujeme 100 %.

V ČR se hrubá mzda zvyšuje o pojistné placené zaměstnavatelem (33,8 %), základ daně tedy činí 133,8 % hrubé mzdy. Když tento přepočtený základ daně vynásobíme základní sazbou daně (15 %), vyjde nám přepočtená sazba daně ve výši 20,07 %. Skutečně tedy poplatník v ČR ze své mzdy odvede na dani 20,07 %. Příjmy nad 1 569 552 Kč ročně se navíc daní sazbou (15 % +7 %), pokud tedy přepočteme tuhle sazbu, vyjde nám, že přepočtená zvýšená sazba daně činí 29,436 %. Ve SR se hrubá mzda snižuje o pojistné placené zaměstnancem (13,4 %), základ daně tedy činí 86,6 % hrubé mzdy. Pokud tento přepočtený základ daně vynásobíme základní sazbou daně (19 %), vyjde nám přepočtená základní sazba daně 16,454 %. U příjmů nad 930 772 Kč používáme zvýšenou sazbu daně (25 %), přepočtená zvýšená sazba daně činí 21,56 %.

Tabulka 9 Přepočtené sazby daně ČR a SR dle hrubé mzdy (zdroj: vlastní zpracování)

Příjem (v Kč)	Sazba daně ČR	Sazba daně SR
0-930 772	20,07 %	16,45 %
930 773-1 569 552	20,07 %	21,56 %
nad 1 569 552	29,44 %	21,56 %

V Tabulce 9 můžeme pozorovat porovnání přepočtených sazeb daně dle výše příjmů. Příjem je rozdělen do tří kategorií, prvním mezníkem je částka 930 773 Kč (36 256,38 EUR), od které se ve SR zvyšuje sazba daně. Druhým mezníkem je částka 1 569 552 Kč, od které se v ČR zvyšuje sazba daně. Vidíme tedy, že u příjmů od 0 Kč do 930 772 Kč je přepočtená sazba daně dle předchozího výpočtu ve SR o 3,62 % menší než v ČR. Ve SR tedy u příjmů do 930 773 Kč odvedeme na dani o 3,62 % méně než v ČR. U příjmů od 930 773 Kč do 1 569 552 Kč je menší sazba daně v ČR přibližně o 1,49 %, v tomto rozmezí příjmů je tedy výhodnější sazba pro zdanění v ČR. U příjmů nad 1 569 552 Kč je sazba daně v SR dokonce o 7,88 % nižší než v ČR, u příjmů na danou částku je tedy výrazně výhodnější sazba daně v SR.

7.2 Porovnání nezdanitelných částí základu daně

Velkým rozdílem mezi zdaňováním příjmů ze závislé činnosti v ČR a ve SR je uplatňování základních úlev. Ve SR se jako základní úlevy uplatňují nezdanitelné části základu daně,

mezi které patří: nezdanitelná část na poplatníka, na manželku, na důchodové spoření a na lázeňskou péči. Tyhle položky se odečítají již ze základu daně. Naopak v ČR jsou za základní daňové úlevy považovány slevy na dani, které se odečítají až z vypočtené daně.

V ČR si v nezdanitelných částech základu daně můžeme uplatnit hodnotu bezúplatného plnění, patří sem i darování krve a orgánů, čímž stát motivuje své občany k dárcovství. Dále si můžeme uplatnit odečet úroků z úvěru poskytnutého na bydlení, zaplacené odborové příspěvky, zkoušky ověřující další vzdělávání, životní pojištění a penzijní pojištění. Jediná položka nezdanitelných částí základu daně, která je společná v obou zemích, je penzijní pojištění. Úroky z úvěru poskytnutého na bydlení je možné odečíst i ve SR, avšak na rozdíl od ČR se odečítají přímo od daně v rámci daňového bonusu na zaplacené úroky.

Dalším rozdílem je, že ve SR se nezdanitelná část na poplatníka od určitého příjmu krátí, pro rok 2019 od 20 507 EUR (526 456 Kč). Nezdanitelná část na poplatníka se tedy postupně snižuje až do příjmu 36 246 EUR (930 774 Kč), od téhle částky je nezdanitelná část nulová. U nezdanitelné části na manželku se částka krátí podobně, plus se zohledňuje v jaké výši má manželka příjmy. V ČR tohle nenajdeme, za splnění podmínek daných zákonem si poplatník může uplatnit vždy celou danou částku.

7.3 Porovnání daňových úlev

V ČR se za základní úlevy považují slevy na dani. Mezi ně řadíme: základní slevu na poplatníka, na manželku, invaliditu, na studenta a za umístění dítěte. Tyto slevy se odečítají přímo z vypočtené daně. Takovéto slevy, které by se odečítaly přímo od daně, ve SR momentálně nenajdeme.

Tabulka 10 Porovnání výše základních úlev poplatníků v ČR a SR (zdroj: vlastní zpracování)

Základní úlevy	Česká republika	Slovenská republika	
	(Kč)	(EUR)	přepočet na Kč
Poplatník	24 840	3 937,35	101 080
Manželka	24 840	3 937,35	101 080

V Tabulce 10 je uvedeno porovnání základních úlev poplatníků v ČR a SR. Ačkoli se může na první pohled zdát, že úlevy ve SR jsou vyšší, značně záleží na tom, od čeho se tyto

úlevy odečítají. V ČR jsou tyto úlevy slevami na dani, celou danou částku tedy odečítáme přímo od vypočítané daně. Sleva na dani v ČR nám tedy daňovou povinnost sníží přímo ve výši 24 840 Kč. Ve SR však tyto částky odečítáme od základu daně, a daň tedy sníží pouze ve výši sazby daně. U základní sazby daně (19 %) tedy snížení daňové povinnosti činí pouze násobek z celkové částky, a to 748,10 EUR (19 205 Kč). Z tohoto přepočtu můžeme vidět, že základní úlevy jsou v ČR výrazně vyšší, než ve SR.

7.4 Porovnání daňového zvýhodnění

Daňové zvýhodnění na děti funguje v obou zemích podobně, můžeme si ho uplatnit, pokud máme příjmy minimálně ve výši 6násobku minimální mzdy. Daňové zvýhodnění odečítáme od vypočtené daně a v případě, že je částka vyšší než daň, je nám vyplacen daňový bonus ve výši, která daň převyšuje.

Tabulka 11 Porovnání daňového zvýhodnění mezi ČR a SR (zdroj: vlastní zpracování)

	Česká republika		Slovenská republika	
	bez ZTP/P	se ZTP/P	do 6 let	nad 6 let
1. dítě	15 204 Kč	30 408 Kč	532,08 EUR (13 660 Kč)	266,04 EUR (6 830 Kč)
2. dítě	19 404 Kč	38 808 Kč		
3. a další děti	24 204 Kč	48 408 Kč		
Maximální bonus	60 300 Kč	60 300 Kč	-	-

Tabulka 11 uvádí výši daňového zvýhodnění podle počtu dětí. Můžeme vidět, že v ČR je sleva jednoznačně vyšší, navíc se zvyšuje podle toho, na kolik dětí slevu uplatňujeme. V případě, že má dítě průkaz ZTP/P, je sleva dvojnásobná. Ve SR je sleva pouze v jedné výši na každé dítě, tato sleva se ale zvyšuje na dvojnásobek v případě, že dítě nedovršilo 6 let. V ČR je určena maximální výše daňového bonusu, který může být poplatníkovi za jeden rok vyplacen. Ve SR tento maximální bonus stanoven není.

Ve SR můžeme v daňovém zvýhodnění najít i daňový bonus na zaplacené úroky, který je ve výši 50 % ze zaplacených úroků, maximálně 400 EUR (10 269 Kč). V ČR můžeme zaplacené úroky uplatnit také, uplatňují se ovšem v nezdanitelných částech základu daně.

7.5 Porovnání sociálního a zdravotního pojištění

Sociální a zdravotní pojištění se v obou zemích dělí na pojištění placené zaměstnavatelem a pojištění placené zaměstnancem. Za vyměřovací základ, ze kterého pomocí sazby vypočítáme výši odvodů, se v obou zemích považuje hrubá mzda.

Tabulka 12 Porovnání SP za zaměstnance a zaměstnavatele v ČR a v SR (zdroj: vlastní zpracování)

	Části sociálního pojištění	Česká republika	Slovenská republika
Sociální pojištění hrazené zaměstnavatelem	důchodové pojištění	21,5 %	14 %
	nemocenské pojištění	2,1 %	1,4 %
	státní politika nezaměstnanosti	1,2 %	1 %
	invalidní pojištění	-	3 %
	rezervní fond solidarity	-	4,75 %
	úrazové pojištění	-	0,8 %
	garanční pojištění	-	0,25 %
	celkem	**24,8 %**	**25,2 %**
Sociální pojištění hrazené zaměstnancem	důchodové pojištění	6,5 %	4 %
	nemocenské pojištění	-	1,4 %
	invalidní pojištění	-	3 %
	státní politika nezaměstnanosti	-	1 %
	celkem	**6,5 %**	**9,4 %**
Celkem za zaměstnance i za zaměstnavatele		**31,3 %**	**34,6 %**
Roční maximální vyměřovací základ (2019)		1 569 552 Kč	80 136 EUR (2 057 251 Kč)

V Tabulce 12 můžeme vidět, že SP se u obou zemí dělí do několika částí. V ČR i ve SR tvoří největší část SP důchodové pojištění, a to u pojistného placeného zaměstnavatelem i zaměstnancem. U obou zemí najdeme v rámci SP nemocenské pojištění a státní politiku nezaměstnanosti. Ve SR jsou navíc odvody na invalidní pojištění, rezervní fond solidarity, úrazové pojištění a garanční pojištění. Celkově se za zaměstnance i za zaměstnavatele odvádí více ve SR. Roční maximální vyměřovací základ je stanoven v obou zemích, ve SR je téměř o 500 000 Kč vyšší než v ČR.

Tabulka 13 Porovnání ZP za zaměstnance a zaměstnavatele v ČR a ve SR (zdroj: vlastní zpracování)

	Česká republika	Slovenská republika
ZP za zaměstnance	4,5 %	4 %
ZP za zaměstnavatele	9 %	10 %
Celkem	**13,5 %**	**14 %**

V Tabulce 13 je uvedeno porovnání ZP za zaměstnance a zaměstnavatele v ČR a SR. Sazby ZP jsou velmi podobné, celkově jsou sazby ZP vyšší o 0,5 % ve SR. Roční maximální vyměřovací základ ani v jedné zemi momentálně stanoven není. Ve SR je navíc možnost uplatnění odpočitatelné položky na ZP, v případě, že má poplatník mzdu menší než 570 EUR. Odpočitatelná položka je ve výši maximálně 380 EUR měsíčně.

8 ANALÝZA DAŇOVÉHO ZATÍŽENÍ V ČR A SR

V následující kapitole provedu analýzu daňového zatížení poplatníků v České a Slovenské republice na modelových příkladech. Analýza bude vykonána na několika příkladech, kdy budu srovnávat daňové zatížení poplatníků v ČR a SR za stejných podmínek a se stejnou hrubou mzdou. Poplatník v příkladech dosahuje pouze příjmů ze závislé činnosti. Pro větší rozsah jsou uvedeny vždy čtyři výše hrubé mzdy, a to minimální mzda, průměrná mzda, 3násobek průměrné mzdy a 5násobek průměrné mzdy. V příkladech budu porovnávat daňové zatížení poplatníků, to je určeno jako podíl všech odvodů zaměstnance a jeho hrubé mzdy.

Pro maximální vyměřovací základ je rozhodným obdobím kalendářní rok, avšak pro zjednodušení a názornost bude u výpočtu měsíční zálohy na daň počítáno, jako by rozhodným obdobím byl kalendářní měsíc. Tento maximální vyměřovací základ na měsíc bude ve výši jedné dvanáctiny ročního vyměřovacího základu (130 796 Kč).

Minimální mzda uváděná v příkladech ve výši 13 350 Kč za měsíc je stanovena k 1. lednu 2019 nařízením vlády č. 273/2018 Sb. (Nařízení vlády č. 273/2018 Sb.).

Průměrná mzda uváděná v příkladech ve výši 33 697 Kč za měsíc je stanovena za 3. čtvrtletí roku 2019 zveřejněná Českým statistickým úřadem. (czso.cz, 2020)

Hrubá mzda ve SR je stanovena přepočtením minimální mzdy v ČR na eura dle průměrného ročního kurzu za rok 2019 vyhlášeného ČNB ve výši 25,672, stejně jako v předchozí kapitole. (cnb.cz, 2020)

Příklady jsou počítány za rok 2019. Příklady týkající se ČR jsou počítány na základě zákona č. 586/1992 Sb. ZDP, platného k 31. 12. 2019. Příklady týkající se SR jsou počítány na základě zákona č. 595/2003 Sb. ZDP(SR), platného k 31. 12. 2019.

8.1 Příklad 1 – zaměstnanec uplatňující slevu na poplatníka

První příklad se bude zaměřovat na poplatníka, který má příjmy ze závislé činnosti. V zaměstnání podepsal prohlášení k dani, uplatňuje pouze slevu/nezdanitelnou část na poplatníka.

Tabulka 14 Výpočet zálohy na daň a čisté mzdy zaměstnance z příkladu 1 v ČR (zdroj: vlastní zpracování)

Výpočet zálohy na daň a čisté mzdy (Kč)	**Minimální mzda**	**Průměrná mzda**	**3násobek prům. mzdy**	**5násobek prům. mzdy**
Hrubá mzda	13 350	33 697	101 091	168 485
+ SP hrazené zaměstnavatelem 24,8 %	3 311	8 357	25 071	32 438
+ ZP hrazené zaměstnavatelem 9 %	1 202	3 033	9 099	15 164
Základ pro výpočet zálohy (SHM)	17 863	45 087	135 261	216 087
Základ daně (zaokr. na stovky nahoru)	17 900	45 100	135 300	216 100
Záloha na daň 15 %	2 685	6 765	20 295	32 415
Solidární zvýšení zálohy 7 %	0	0	0	2 639
Záloha na daň celkem	2 685	6 765	20 295	35 054
Sleva na poplatníka dle § 35ba	2 070	2 070	2 070	2 070
Daň po odpočtu daňových slev (>=0)	615	4 695	18 225	32 984
Daňové zvýhodnění dle § 35c	0	0	0	0
Záloha na daň (+)/ daňový bonus (-)	615	4 695	18 225	32 984
SP hrazené zaměstnancem 6,5 %	868	2 191	6 571	8 502
ZP hrazené zaměstnancem 4,5 %	601	1 517	4 550	7 582
Čistá mzda zaměstnance	11 266	25 294	71 745	119 417
Daňové zatížení poplatníka	15,61 %	24,94 %	29,03 %	29,12 %

V Tabulce 14 je uveden výpočet zálohy na daň a výpočet čisté mzdy zaměstnance v ČR, který uplatňuje pouze slevu na poplatníka, a to ve výši 2 070 Kč měsíčně. Zaměstnanec má ve všech případech nárok na slevu na poplatníka, která mu snižuje výslednou daň. Zaměstnanci s 5násobkem průměrné mzdy se mzda zvyšuje o solidární daň, avšak na druhou stranu dosáhl maximálního vyměřovacího základu u SP, což mu snižuje daňové zatížení.

Tabulka 15 Výpočet zálohy na daň a čisté mzdy zaměstnance z příkladu 1 ve SR (zdroj: vlastní zpracování)

Výpočet zálohy na daň a čisté mzdy (EUR)	**Minimální mzda**	**Průměrná mzda**	**3násobek prům. mzdy**	**5násobek prům. mzdy**
Hrubá mzda	520,00	1 313,00	3 939,00	6 565,00
SP hrazené zaměstnancem 9,4 %	48,88	123,42	370,26	617,11
ZP hrazené zaměstnancem 4 %	16,80	52,52	157,56	262,60
Úhrn povinného pojistného	65,68	175,94	527,82	879,71
Základ daně	454,32	1 137,06	3 411,18	5 685,29
Nezdanitelná část na poplatníka	328,12	328,12	0,00	0,00
Zdanitelná mzda	126,20	808,94	3 411,18	5 685,29
Daň 19 % (z částky do 3 021,36 EUR)	23,97	153,69	574,06	574,06
Daň 25 % (z částky nad 3 021,36 EUR)	0,00	0,00	97,45	665,98
Záloha na daň z příjmů před daňovým bonusem (zaokr. na eurocenty dolů)	23,97	153,69	671,51	1 240,04
Daňový bonus na dítě dle § 33	0,00	0,00	0,00	0,00
Daňová povinnost (+)/ daňový bonus (-)	23,97	153,69	671,51	1 240,04
Čistá mzda zaměstnance	430,35	983,37	2 739,67	4 445,25
Daňové zatížení	17,24%	25,11%	30,45%	32,29%

V Tabulce 15 je uveden výpočet zálohy na daň a výpočet čisté mzdy zaměstnance ve SR, který uplatňuje nezdanitelnou část na poplatníka. Nezdanitelnou část na poplatníka si ovšem může odečíst pouze poplatník s minimální a s průměrnou mzdou, a to ve výši 328,12 EUR. Zaměstnanec s minimální mzdou má nárok na uplatnění odpočitatelné položky na ZP, jelikož má příjmy do 570 EUR. Výše odpočitatelné položky činí 100 EUR dle tohoto výpočtu:(380-(520-380)*2)=100. Odpočitatelná položka snižuje vyměřovací základ pro výpočet ZP, snížený vyměřovací základ tedy činí 420 EUR. Zaměstnanec s 3násobou a 5násobnou průměrnou mzdou již na nezdanitelnou část na poplatníka nemá nárok, kvůli vysokému příjmu. Zároveň také zaměstnanec s 3násobnou a 5násobnou průměrnou mzdou daní příjmy přesahující 3 021, 36 EUR sazbou 25 %, čímž se mu zvyšuje daňová povinnost.

Tabulka 16 Porovnání daňového zatížení zaměstnance z příkladu 1 mezi ČR a SR (zdroj: vlastní zpracování)

	Minimální mzda	**Průměrná mzda**	**3násobek prům. mzdy**	**5násobek prům. mzdy**
ČR	15,61 %	24,94 %	29,03 %	29,12 %
SR	17,24 %	25,11 %	30,45 %	32,29 %
Rozdíl	-1,63 %	-0,17 %	-1,42 %	-3,17 %

V Tabulce 16 je uvedeno daňové zatížení zaměstnance uplatňujícího slevu/nezdanitelnou část základu daně na poplatníka v ČR a SR. Můžeme vidět, že daňové zatížení má stoupající charakter u obou států. U všech čtyř případů je daňové zatížení menší v ČR. U minimální mzdy je rozdíl daňového zatížení 1,63 %. U průměrné mzdy je rozdíl téměř nepatrný, a to 0,17 %. V případě 3násobku průměrné mzdy se rozdíl daňového zatížení opět zvyšuje, to je dáno zejména tím, že ve SR tento příjem již podléhá i 25 % sazbě daně a poplatník nemá nárok na odečtení nezdanitelné části základu daně. U 5násobku průměrné mzdy vidíme, že rozdíl je nejvyšší ze všech, což způsobuje zejména dosažení maximálního vyměřovacího základu SP v ČR, který tedy dále nezpůsobuje růst daňového zatížení.

8.2 Příklad 2 – zaměstnanec uplatňující slevu na poplatníka a daňové zvýhodnění na jedno dítě

Druhý příklad se bude zaměřovat na poplatníka, který v zaměstnání podepsal prohlášení k dani, uplatňuje slevu/nezdanitelnou část na poplatníka a daňové zvýhodnění na jedno dítě. Má dítě ve věku 3 let.

Tabulka 17 Výpočet zálohy na daň a čisté mzdy zaměstnance z příkladu 2 v ČR (zdroj: vlastní zpracování)

Výpočet zálohy na daň a čisté mzdy (Kč)	**Minimální mzda**	**Průměrná mzda**	**3násobek prům. mzdy**	**5násobek prům. mzdy**
Hrubá mzda	13 350	33 697	101 091	168 485
+ SP hrazené zaměstnavatelem 24,8 %	3 311	8 357	25 071	32 438
+ ZP hrazené zaměstnavatelem 9 %	1 202	3 033	9 099	15 164
Základ pro výpočet zálohy (SHM)	17 863	45 087	135 261	216 087
Základ daně (zaokr. na stovky nahoru)	17 900	45 100	135 300	216 100
Záloha na daň 15 %	2 685	6 765	20 295	32 415
Solidární zvýšení zálohy 7 %	0	0	0	2 639
Záloha na daň celkem	2 685	6 765	20 295	35 054
Sleva na poplatníka dle § 35ba	2 070	2 070	2 070	2 070
Daň po odpočtu daňových slev (>=0)	615	4 695	18 225	32 984
Daňové zvýhodnění dle § 35c	1 267	1 267	1 267	1 267
Záloha na daň (+)/ daňový bonus (-)	-652	3 428	16 958	31 717
SP hrazené zaměstnancem 6,5 %	868	2 191	6 571	8 502
ZP hrazené zaměstnancem 4,5 %	601	1 517	4 550	7 582
Čistá mzda zaměstnance	12 533	26 561	73 012	120 684
Daňové zatížení poplatníka	6,12 %	21,18 %	27,78 %	28,37 %

V Tabulce 17 je uveden výpočet zálohy na daň a výpočet čisté mzdy zaměstnance v ČR, který uplatňuje slevu na poplatníka ve výši 2 070 Kč měsíčně a daňové zvýhodnění na jedno dítě ve výši 1 267 Kč. Poplatníka s minimální mzdou ovlivní daňové zvýhodnění na jedno dítě nejvíce, díky zvýhodnění nebude na dani odvádět žádnou částku, dokonce dosáhne na daňový bonus ve výši 652 Kč, který mu bude státem vyplacen. Vidíme, že oproti předchozímu příkladu daňové zatížení poplatníka ve všech případech kleslo, nejvýrazněji u poplatníka s minimální mzdou.

Tabulka 18 Výpočet zálohy na daň a čisté mzdy z příkladu 2 ve SR (zdroj: vlastní zpracování)

Výpočet zálohy na daň a čisté mzdy (EUR)	**Minimální mzda**	**Průměrná mzda**	**3násobek prům. mzdy**	**5násobek prům. mzdy**
Hrubá mzda	520,00	1 313,00	3 939,00	6 565,00
SP hrazené zaměstnancem 9,4 %	48,88	123,42	370,26	617,11
ZP hrazené zaměstnancem 4 %	16,80	52,52	157,56	262,60
Úhrn povinného pojistného	65,68	175,94	527,82	879,71
Základ daně	454,32	1 137,06	3 411,18	5 685,29
Nezdanitelná část na poplatníka	328,12	328,12	0,00	0,00
Zdanitelná mzda	126,20	808,94	3 411,18	5 685,29
Daň 19 % (z částky do 3 021,36 EUR)	23,97	153,69	574,06	574,06
Daň 25 % (z částky nad 3 021,36 EUR)	0,00	0,00	97,45	665,98
Záloha na daň z příjmů před daňovým bonusem (zaokr. na eurocenty dolů)	23,97	153,69	671,51	1 240,04
Daňový bonus na dítě dle § 33	44,34	44,34	44,34	44,34
Daňová povinnost (+)/ daňový bonus (-)	-20,37	109,35	627,17	1 195,70
Čistá mzda zaměstnance	474,69	1 027,71	2 784,01	4 489,59
Daňové zatížení	8,71%	21,73%	29,32%	31,61%

V Tabulce 18 můžeme vidět výpočet zálohy na daň a výpočet čisté mzdy zaměstnance ve SR, který uplatňuje nezdanitelnou část na poplatníka a daňové zvýhodnění na jedno dítě. Jelikož jde o dítě ve věku do 6 let, je zvýhodnění ve výši 44,34 EUR. Poplatník s minimální mzdou dosáhne stejně jako v ČR na daňové zvýhodnění, a to ve výši 20,37 EUR.

Tabulka 19 Porovnání daňového zatížení zaměstnance z příkladu 2 mezi ČR a SR (zdroj: vlastní zpracování)

	Minimální mzda	**Průměrná mzda**	**3násobek prům. mzdy**	**5násobek prům. mzdy**
ČR	6,12 %	21,18 %	27,78 %	28,37 %
SR	8,71 %	21,73 %	29,32 %	31,61 %
Rozdíl	-2,59 %	-0,55 %	-1,55 %	-3,24 %

Tabulka 19 nám ukazuje porovnání daňového zatížení zaměstnance uplatňujícího slevu/nezdanitelnou část základu daně na poplatníka a daňové zvýhodnění na jedno dítě do 6 let. Stejně jako v předchozím příkladu je vždy daňové zatížení menší v ČR. Rozdíl mezi státy je o něco větší než v předchozím příkladu z důvodu, že v ČR je daňové zvýhodnění na dítě větší než ve SR, což v ČR ještě více snižuje celkové daňové zatížení poplatníků.

8.3 Příklad 3 – zaměstnanec uplatňující slevu na poplatníka a daňové zvýhodnění na tři děti

Třetí příklad se bude zaměřovat na poplatníka, který v zaměstnání podepsal prohlášení k dani, uplatňuje slevu/nezdanitelnou část na poplatníka a daňové zvýhodnění na tři děti, které má ve věku 3, 8 a 10 let.

Tabulka 20 Výpočet zálohy na daň a čisté mzdy zaměstnance z příkladu 3 v ČR (zdroj: vlastní zpracování)

Výpočet zálohy na daň a čisté mzdy (Kč)	Minimální mzda	Průměrná mzda	3násobek prům. mzdy	5násobek prům. mzdy
Hrubá mzda	13 350	33 697	101 091	168 485
+ SP hrazené zaměstnavatelem 24,8 %	3 311	8 357	25 071	32 438
+ ZP hrazené zaměstnavatelem 9 %	1 202	3 033	9 099	15 164
Základ pro výpočet zálohy (SHM)	17 863	45 087	135 261	216 087
Základ daně (zaokr. na stovky nahoru)	17 900	45 100	135 300	216 100
Záloha na daň 15 %	2 685	6 765	20 295	32 415
Solidární zvýšení zálohy 7 %	0	0	0	2 639
Záloha na daň celkem	2 685	6 765	20 295	35 054
Sleva na poplatníka dle § 35ba	2 070	2 070	2 070	2 070
Daň po odpočtu daňových slev (>=0)	615	4 695	18 225	32 984
Daňové zvýhodnění dle § 35c	4 901,00	4 901,00	4 901,00	4 901,00
Záloha na daň (+)/ daňový bonus (-)	-4 286	-206	13 324	28 083
SP hrazené zaměstnancem 6,5 %	868	2 191	6 571	8 502
ZP hrazené zaměstnancem 4,5 %	601	1 517	4 550	7 582
Čistá mzda zaměstnance	16 167	30 195	76 646	124 318
Daňové zatížení poplatníka	-21,10 %	10,39 %	24,18 %	26,21 %

V Tabulce 20 je uveden výpočet zálohy na daň a výpočet čisté mzdy zaměstnance v ČR, který uplatňuje slevu na poplatníka ve výši 2 070 Kč měsíčně a daňové zvýhodnění na tři

děti. Na první dítě má slevu ve výši 1 267 Kč, na druhé 1 617 Kč, a na třetí dítě 2 017 Kč, celkem tedy na daňovém zvýhodnění uplatnil 4 901 Kč. Poplatníkovi s minimální mzdou vyšel vysoký daňový bonus, který pokryl nejen daň, ale i SP a ZP hrazené zaměstnancem a zbytek daňového bonusu se mu přičetl do jeho čisté mzdy. Jeho čistá mzda je větší než hrubá a jeho daňové zatížení je v mínusu, což znamená, že státu na dani nic neodvedl, ale naopak od něj peníze získal. Poplatníkovi s průměrnou mzdou vznikl také daňový bonus. Daňové zatížení tohoto poplatníka ve výši 10,39 % tvoří zbylé odvody na SP a ZP hrazené zaměstnancem. U poplatníků s 3násobnou a 5násobnou průměrnou mzdou se daňové zvýhodnění na tři děti projevilo také výrazným snížením daňového zatížení, a to přibližně o 5 % oproti předchozímu příkladu.

Tabulka 21 Výpočet zálohy na daň a čisté mzdy z příkladu 3 ve SR (zdroj: vlastní zpracování)

Výpočet zálohy na daň a čisté mzdy (EUR)	**Minimální mzda**	**Průměrná mzda**	**3násobek prům. mzdy**	**5násobek prům. mzdy**
Hrubá mzda	520,00	1 313,00	3 939,00	6 565,00
SP hrazené zaměstnancem 9,4 %	48,88	123,42	370,26	617,11
ZP hrazené zaměstnancem 4 %	16,80	52,52	157,56	262,60
Úhrn povinného pojistného	65,68	175,94	527,82	879,71
Základ daně	454,32	1 137,06	3 411,18	5 685,29
Nezdanitelná část na poplatníka	328,12	328,12	0,00	0,00
Zdanitelná mzda	126,20	808,94	3 411,18	5 685,29
Daň 19 % (z částky do 3 021,36 EUR)	23,97	153,69	574,06	574,06
Daň 25 % (z částky nad 3 021,36 EUR)	0,00	0,00	97,45	665,98
Záloha na daň z příjmů před daňovým bonusem (zaokr. na eurocenty dolů)	23,97	153,69	671,51	1 240,04
Daňový bonus na dítě dle § 33	88,68	88,68	88,68	88,68
Daňová povinnost (+)/ daňový bonus (-)	-64,71	65,01	582,83	1 151,36
Čistá mzda zaměstnance	519,03	1 072,05	2 828,35	4 533,93
Daňové zatížení	0,19%	18,35%	28,20%	30,94%

V Tabulce 21 můžeme vidět výpočet zálohy na daň a výpočet čisté mzdy zaměstnance ve SR, který uplatňuje nezdanitelnou část na poplatníka a daňové zvýhodnění na tři děti. Na první a druhé dítě uplatňuje zvýhodnění ve výši 22,17 EUR, jelikož jsou ve věku nad 6 let a na třetí dítě ve výši 44,34 EUR, jelikož je ve věku do 6 let, celkem tedy na daňovém zvý-

hodnění uplatňuje 88,68 EUR. Poplatník s minimální mzdou má díky vzniklému daňovému bonusu téměř nulové daňové zatížení. Všem poplatníkům se snížilo daňové zatížení, avšak ne tak v takové výši, jako v ČR.

Tabulka 22 Porovnání daňového zatížení zaměstnance z příkladu 3 mezi ČR a SR (zdroj: vlastní zpracování)

	Minimální mzda	**Průměrná mzda**	**3násobek prům. mzdy**	**5násobek prům. mzdy**
ČR	-21,10 %	10,39 %	24,18 %	26,21 %
SR	0,19 %	18,35 %	28,20 %	30,94 %
Rozdíl	-21,29 %	-7,96 %	-4,02 %	-4,72 %

Tabulka 22 nám ukazuje porovnání daňového zatížení zaměstnance uplatňujícího slevu/nezdanitelnou část základu daně na poplatníka a daňové zvýhodnění na tři děti z příkladu 3. Z tabulky můžeme na první pohled vidět, že vzniklé rozdíly mezi státy jsou mnohem větší než u předchozích příkladů. Velký rozdíl je zejména u poplatníka s minimální mzdou. Ve SR má tento poplatník téměř nulové daňové zatížení a v ČR má poplatník s minimální mzdou daňové zatížení dokonce v mínusu, a stát mu tedy v podobě daňového bonusu na dani vrací. Vidíme tedy, že ČR mnohem více zvýhodňuje rodiny s dětmi než SR, a tímto poplatníky podporuje, aby měly více dětí.

8.4 Příklad 4 – zaměstnanec uplatňující slevu na poplatníka a slevu n a manželku

Čtvrtý příklad se bude zaměřovat na poplatníka, který v zaměstnání podepsal prohlášení k dani a uplatňuje slevu/nezdanitelnou část na poplatníka. Poplatník má manželku, jejíž příjmy byly během roku nulové, má tedy nárok na uplatnění slevy/nezdanitelné části na manželku. Jelikož v obou státech se sleva/nezdanitelná část na manželku nemůže uplatnit u zálohy na daň, ale pouze u ročního zúčtování, v tomto příkladu tedy bude uvedeno i roční zúčtování daně. Roční zúčtování bude vycházet z předpokladu, že hrubý příjem poplatníka a výpočet zálohy na daň je stejný ve všech měsících v daném roce.

Tabulka 23 Výpočet zálohy na daň a čisté mzdy zaměstnance z příkladu 4 v ČR (zdroj: vlastní zpracování)

Výpočet zálohy na daň a čisté mzdy (Kč)	**Minimální mzda**	**Průměrná mzda**	**3násobek prům. mzdy**	**5násobek prům. mzdy**
Hrubá mzda	13 350	33 697	101 091	168 485
+ SP hrazené zaměstnavatelem 24,8 %	3 311	8 357	25 071	32 438
+ ZP hrazené zaměstnavatelem 9 %	1 202	3 033	9 099	15 164
Základ pro výpočet zálohy (SHM)	17 863	45 087	135 261	216 087
Základ daně (zaokr. na stovky nahoru)	17 900	45 100	135 300	216 100
Záloha na daň 15 %	2 685	6 765	20 295	32 415
Solidární zvýšení zálohy 7 %	0	0	0	2 639
Záloha na daň celkem	2 685	6 765	20 295	35 054
Slevy na dani dle § 35ba celkem	2 070	2 070	2 070	2 070
Daň po odpočtu daňových slev (>=0)	615	4 695	18 225	32 984
Daňové zvýhodnění dle § 35c	0	0	0	0
Záloha na daň (+)/ daňový bonus (-)	615	4 695	18 225	32 984
SP hrazené zaměstnancem 6,5 %	868	2 191	6 571	8 502
ZP hrazené zaměstnancem 4,5 %	601	1 517	4 550	7 582
Čistá mzda zaměstnance	11 266	25 294	71 745	119 417

V Tabulce 23 je uveden výpočet zálohy na daň a výpočet čisté mzdy zaměstnance v ČR, který uplatňuje slevu na poplatníka, a to ve výši 2 070 Kč měsíčně. Zaměstnanec má ve všech případech nárok na slevu na poplatníka, která mu snižuje výslednou daň. Výpočet zálohy na daň je obdobný jako v příkladu 1, pro uplatnění slevy na manželku musíme provést roční zúčtování daně.

Tabulka 24 Roční zúčtování daně z příjmů ze závislé činnosti poplatníka z příkladu 4 v ČR (zdroj: vlastní zpracování)

Roční zúčtování daně z příjmů ze závislé činnosti v ČR (Kč)	**Minimální mzda**	**Průměrná mzda**	**3násobek prům. mzdy**	**5násobek prům. mzdy**
Úhrn příjmů od všech plátců	160 200	404 364	1 213 092	2 021 820
Úhrn povinného pojistného hrazeného zaměstnavatelem	54 148	136 675	410 025	571 213
Dílčí základ daně od všech plátců	214 348	541 039	1 623 117	2 593 033
Nezdanitelné částky dle § 15	0	0	0	0
Základ daně snížení o nezdanitelné částky (zaokrouhlený na stovky dolů)	214 300	541 000	1 623 100	2 593 000
Vypočtená daň 15 %	32 145	81 150	243 465	388 950
Solidární zvýšení zálohy 7 %	0	0	0	31 661
Vypočtená daň celkem	32 145	81 150	243 465	420 611
Sleva na poplatníka dle § 35ba	24 840	24 840	24 840	24 840
Sleva na manželku dle § 35ba	24 840	24 840	24 840	24 840
Slevy na dani celkem	49 680	49 680	49 680	49 680
Daň po odpočtu daňových slev (>= 0)	0	31 470	193 785	370 931
Daňové zvýhodnění podle § 35c	0	0	0	0
Daňová povinnost (+)/daňový bonus (-)	0	31 470	193 785	370 931
Úhrn skutečně sražených záloh na daň/ vyplacených daňových bonusů	7 380	56 340	218 700	395 808
Přeplatek (+)/nedoplatek (-)	7 380	24 870	24 915	24 877

V Tabulce 24 je uvedeno roční zúčtování daně z příjmů ze závislé činnosti poplatníka z příkladu 4 v ČR. Částky vychází z předpokladu, že ve všech měsících v daném roce byl výpočet zálohy na daň stejný jako v Tabulce 23. Roční zúčtování daně je oproti záloze na daň rozdílné v zaokrouhlování základu daně, který se při ročním zúčtování zaokrouhluje na stovky dolů, ale u záloh na dani se zaokrouhluje na stovky nahoru. Díky tomuto zaokrouhlení by výsledná daň při ročním zúčtování měla vyjít vždy o něco méně, než u zálohy na daň.

Zaměstnanec uplatňuje základní slevu na poplatníka, která v roční výši činí 24 840 Kč. Poplatník má manželku, jejíž příjmy jsou pod 68 000 Kč, může si tedy uplatnit i slevu na manželku, a to opět ve výši 24 840 Kč. Poplatník s minimální mzdou si nemůže slevu na manželku uplatnit v plné výši, jelikož slevu může odečíst pouze do výše daně. Poplatník s průměrnou a vyšší mzdou má již nárok na odpočet celé slevy na dani.

Tabulka 25 Výpočet daňového zatížení poplatníka z příkladu 4 v ČR (zdroj: vlastní zpracování)

Výpočet daňového zatížení (Kč)	**Minimální mzda**	**Průměrná mzda**	**3násobek prům. mzdy**	**5násobek prům. mzdy**
Úhrn příjmů od všech plátců	160 200	404 364	1 213 092	2 021 820
Daňová povinnost	0	31 470	193 785	370 931
SP hrazené zaměstnancem 6,5 %	10 413	26 284	78 851	131 419
ZP hrazené zaměstnancem 4,5 %	7 209	18 197	54 590	90 982
Daňové zatížení	11,00%	18,78%	26,97%	29,35%

V Tabulce 25 je uvedeno daňové zatížení poplatníka z příkladu 4 v ČR. Výpočet daňového zatížení je uveden z důvodu větší přehlednosti v samostatné tabulce. V tabulce jsou promítnuty i odvody SP a ZP stržené daňovému poplatníkovi při měsíčním zúčtování hrubé mzdy. Daňové zatížení poplatníka s minimální mzdou se skládá pouze z odvodů na sociální a zdravotní pojištění, jelikož daň je díky slevám na dani nulová, největší podíl na daňovém zatížení má SP. U ostatních poplatníků má vždy největší podíl na celkovém daňovém zatížení samotná daň, což je v ČR způsobeno zejména výpočtem daně ze superhrubé mzdy, kdy se daň výrazně zvyšuje.

Tabulka 26 Výpočet zálohy na daň a čisté mzdy z příkladu 4 ve SR (zdroj: vlastní zpracování)

Výpočet zálohy na daň a čisté mzdy (EUR)	**Minimální mzda**	**Průměrná mzda**	**3násobek prům. mzdy**	**5násobek prům. mzdy**
Hrubá mzda	520,00	1 313,00	3 939,00	6 565,00
SP hrazené zaměstnancem 9,4 %	48,88	123,42	370,26	617,11
ZP hrazené zaměstnancem 4 %	16,80	52,52	157,56	262,60
Úhrn povinného pojistného	65,68	175,94	527,82	879,71
Základ daně	454,32	1 137,06	3 411,18	5 685,29
Nezdanitelná část na poplatníka	328,12	328,12	0,00	0,00
Zdanitelná mzda	126,20	808,94	3 411,18	5 685,29
Daň 19 % (z částky do 3 021,36 EUR)	23,97	153,69	574,06	574,06
Daň 25 % (z částky nad 3 021,36 EUR)	0,00	0,00	97,45	665,98
Záloha na daň z příjmů před daňovým bonusem (zaokr. na eurocenty dolů)	23,97	153,69	671,51	1 240,04
Daňový bonus na dítě dle § 33	0,00	0,00	0,00	0,00
Daňová povinnost (+)/ daňový bonus (-)	23,97	153,69	671,51	1 240,04
Čistá mzda zaměstnance	430,35	983,37	2 739,67	4 445,25

V Tabulce 26 je uveden výpočet zálohy na daň a výpočet čisté mzdy zaměstnance ve SR, který uplatňuje nezdanitelnou část na poplatníka. Nezdanitelnou část na poplatníka si ovšem může odečíst pouze poplatník s minimální a s průměrnou mzdou, a to ve výši 328,12 EUR, jelikož zaměstnanec s 3násobou a 5násobnou průměrnou mzdou již na nezdanitelnou část nemá nárok kvůli vysokému příjmu. Výpočet zálohy na daň je obdobný jako v příkladu 1, pro uplatnění nezdanitelné části na manželku musíme provést roční zúčtování daně.

Tabulka 27 Roční zúčtování daně z příjmů ze závislé činnosti poplatníka z příkladu 4 ve SR (zdroj: vlastní zpracování)

Roční zúčtování daně z příjmů ze závislé činnosti ve SR (EUR)	**Minimální mzda**	**Průměrná mzda**	**3násobek prům. mzdy**	**5násobek prům. mzdy**
Úhrn příjmů od všech plátců	6 240,00	15 756,00	47 268,00	78 780,00
SP hrazené zaměstnance 9,4 %	586,56	1 481,06	4 443,19	7 405,32
ZP hrazené zaměstnancem 4 %	201,60	630,24	1 890,72	3 151,20
Úhrn povinného pojistného	788,16	2 111,30	6 333,91	10 556,52
Základ daně	5 451,84	13 644,70	40 934,09	68 223,48
Nezdanitelná část na poplatníka	3 937,35	3 937,35	0,00	0,00
Nezdanitelná část na manželku	3 937,35	3 937,35	2 767,92	0,00
Nezdanitelné části základu daně celkem	7 874,70	7 874,70	2 767,92	0,00
Zdanitelná mzda	0,00	5 770,00	38 166,17	68 223,48
Daň (19 % z částky do 36 256,38 EUR)	0,00	1 096,29	6 888,71	6 888,71
Daň (25 % z částky nad 36 256,38 EUR)	0,00	0,000	477,45	7 991,78
Daň (§ 15 ZDP) celkem zaokrouhlená na eurocenty dolů	0,000	1 096,29	7 366,16	14880,48
Daňový bonus celkem	0,00	0,00	0,00	0,00
Daňová povinnost (+)/daňový bonus (-)	0,00	1 096,29	7 366,16	14 880,48
Úhrn zaplacených záloh na daň upravených o daňový bonus	278,52	1 844,28	8 058,12	14 880,48
Přeplatek (+)/Nedoplatek (-)	278,52	747,99	691,96	0,00

V Tabulce 27 je uvedeno roční zúčtování daně z příjmů ze závislé činnosti poplatníka z příkladu 4 ve SR. Nezdanitelnou část na poplatníka uplatňuje opět pouze poplatník s minimální a průměrnou mzdou, a to v roční výši 3 937,35 EUR. Poplatník má ve všech případech nárok na nezdanitelnou část na manželku, jelikož splňuje podmínky pro její uplatnění, avšak v rozdílné výši. Poplatník s minimální mzdou si může nezdanitelnou část základu daně na manželku odečíst pouze do nulového základu daně, její výše činí tedy pouze 1 514,49 EUR. Poplatník s průměrnou mzdou má již nárok na plnou výši nezdanitelné části daně na manželku, a to ve výši 3 937, 35 EUR. Poplatníci, kteří mají základ daně vyšší než 36 256,37 EUR, mají nárok pouze na poměrnou část nezdanitelné části základu daně na manželku, a to ve výši rozdílu mezi: 13 001,438 a ¼ základu daně. V případě záporného výsledku je nezdanitelná část nulová. Dle tohoto výpočtu si tedy poplatník s 3násobnou průměrnou mzdou může odečíst 2 767,92 EUR. Poplatníkovi

s 5násobnou průměrnou mzdou vyjde záporné číslo, nemůže si tedy o tuto nezdanitelnou část základu daně základ daně snížit.

Tabulka 28 Výpočet daňového zatížení poplatníka z příkladu 4 ve SR (zdroj: vlastní zpracování)

Výpočet daňového zatížení (EUR)	**Minimální mzda**	**Průměrná mzda**	**3násobek prům. mzdy**	**5násobek prům. mzdy**
Úhrn příjmů od všech plátců	6 240,00	15 756,00	47 268,00	78 780,00
Daňová povinnost	0,000	1 096,29	7 366,16	14880,48
SP hrazené zaměstnancem 9,4 %	586,56	1 481,06	4 443,19	7 405,32
ZP hrazené zaměstnancem 4 %	201,60	630,24	1 890,72	3 151,20
Daňové zatížení	12,63%	20,36%	28,98%	32,29%

V Tabulce 28 je uvedeno daňové zatížení poplatníka z příkladu 4 ve SR. Výpočet daňového zatížení je uveden z důvodu větší přehlednosti v samostatné tabulce viz výše. V tabulce můžeme vidět, že daňové zatížení poplatníka s minimální mzdou se skládá pouze z pojistného na SP a ZP, a že největší položkou daňového zatížení je SP. U poplatníka s průměrnou mzdou je největší položkou daňového zatížení také SP, je to způsobeno tím, že daň je snížená nezdanitelnými částmi základu daně. U poplatníka s 3násobnou a 5násobnou průměrnou mzdou tvoří největší podíl na celkovém daňovém zatížení daň.

Tabulka 29 Porovnání daňového zatížení zaměstnance z příkladu 4 mezi ČR a SR (zdroj: vlastní zpracování)

	Minimální mzda	**Průměrná mzda**	**3násobek prům. mzdy**	**5násobek prům. mzdy**
ČR	11,00 %	18,78 %	26,97 %	29,35 %
SR	12,63 %	20,36 %	28,98 %	32,29 %
Rozdíl	-1,63 %	-1,58 %	-2,01 %	-2,94 %

Tabulka 29 nám ukazuje porovnání daňového zatížení zaměstnance uplatňujícího slevu/nezdanitelnou část základu daně na poplatníka a slevu/nezdanitelnou část základu daně na manželku, která nemá vlastní příjmy. Stejně jako v předchozích příkladech je vždy daňové zatížení menší v ČR. Daňové zatížení poplatníků s minimální mzdou se skládá pouze

z odvodů na pojistné, můžeme tedy vidět, že na těchto odvodech zaměstnanci ve SR odvedou o 1,63 % více než v ČR.

8.5 Souhrnné vyhodnocení daňového zatížení

V této podkapitole budou shrnuty výpočty daňového zatížení z přechozích příkladů.

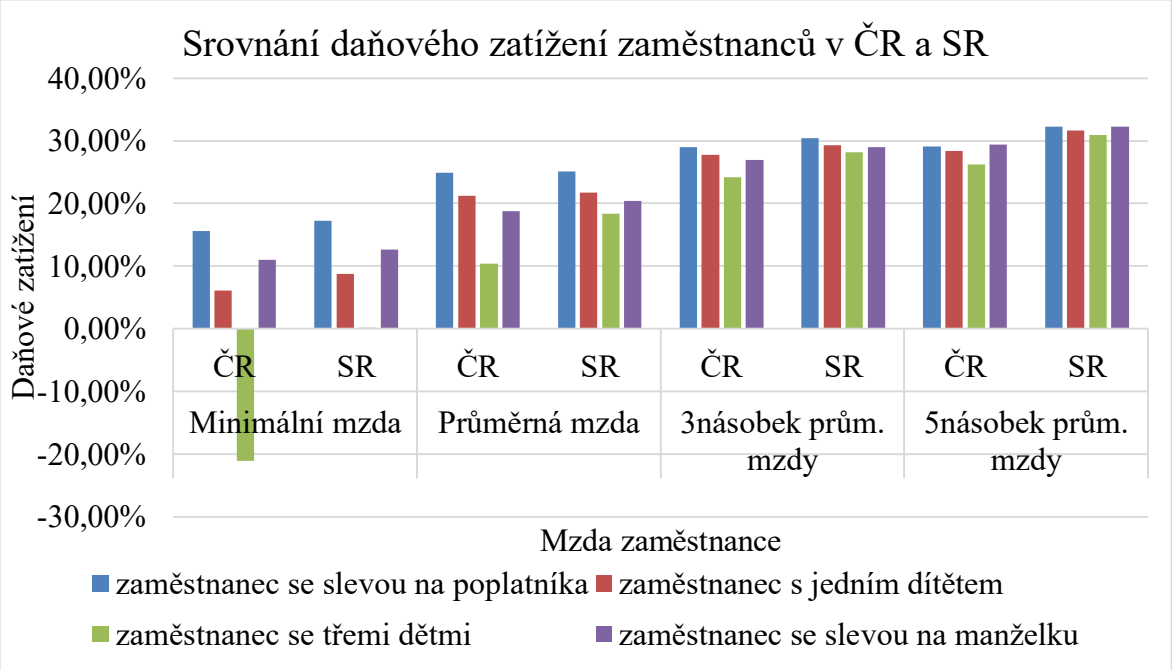

Obrázek 5 Srovnání daňového zatížení mezi ČR a SR (zdroj: vlastní zpracování)

Na obrázku 5 je uvedeno srovnání daňového zatížení mezi ČR a SR. Z grafu můžeme na první pohled vidět, že se zvyšující se mzdou má daňové zatížení stoupající tendenci. V ČR je daňové zatížení pro poplatníky ve všech uvedených případech nižší, a tedy výhodnější než ve SR. Rozdíly ve výši daňového zatížení se většinou pohybují nízko, mezi 0-4 %, s výjimkou zaměstnance uplatňujícího slevu na poplatníka a daňové zvýhodnění na tři děti. V tomto případě byl rozdíl daňového zatížení vždy vyšší než 4 %, v případě minimální mzdy byl rozdíl dokonce 21 % (v ČR je zatížení o 21 % méně než v SR). Z toho nám tedy vyplývá, že ČR výrazně více podporuje rodiny s dětmi. Ve SR jsou taky nejvýrazněji zvýhodňovány rodiny s dětmi, avšak ne v takové míře jako v ČR.

Dále můžeme vidět, že nejvyšší daňové zatížení má ve všech případech zaměstnanec, který uplatňuje pouze slevu na poplatníka. Druhé nejvyšší zatížení má zaměstnanec s jedním dítětem, kromě zaměstnance s minimální mzdou, kde má druhé nejvyšší zatížení poplatník

se slevou na manželku, a to z toho důvodu, že v ČR i v SR nemohli uplatnit částku celou, ale pouze do nuly. Třetí nejvyšší zatížení mají zaměstnanci s jedním dítětem, opět s výjimkou poplatníků s minimální mzdou. Nejvýhodněji jsou na tom ve všech případech zaměstnanci se třemi dětmi.

V ČR dále není výrazný rozdíl mezi zaměstnancem s 3násobnou a 5násobnou průměrnou mzdou, což je dané tím, že ačkoliv se zvyšuje sazba daně, poplatník také dosáhne maximálního vyměřovacího základu na SP, a daňové zatížení se tím nezvedne tolik. Oproti tomu ve SR jsou tito poplatníci daněni o něco více. To může být způsobeno například tím, že ve SR se od vyššího příjmu zvyšuje sazba daně, ale maximálního vyměřovacího základu na SP porovnávaní poplatníci zatím nedosáhli, zároveň se od vyšších příjmů krátí nezdanitelné části na poplatníka a na manželku, čímž se daňové zatížení ve SR u vyšších příjmů zvyšuje.

9 NÁVRHY A DOPORUČENÍ

Na základě výše uvedených porovnání a výpočtů bych českému systému doporučila zejména změnu stanovení základu daně, jelikož stanovení základu daně skrze superhrubou mzdu může být pro poplatníky zbytečně složité a velice zavádějící, jelikož ačkoli je uváděná sazba daně 15 %, tak reálná sazba daně je něco přes 20 %. Dále bych ČR doporučila po vzoru SR měnit výše základních úlev každoročně, například na základě násobků ze životního minima, jelikož v ČR se částky často nemění několik let a stále zůstávají ve stejné výši, jsou tedy v konečném důsledku pro poplatníky reálně o dost nižší, než v době jejich prvotního stanovení.

Slovenskému systému bych doporučila po vzoru ČR větší rozšíření nezdanitelných částí daně, a to například o bezúplatná plnění, zejména darování krve a orgánů, myslím si, že je to dobrá motivace ze strany státu k dárcovství. Dále bych doporučila zvýšení daňového zvýhodnění na děti, jelikož si myslím, že pro stát je důležité podporovat zejména rodiny s dětmi. Dále mi ve SR přišly zbytečně složité výpočty nezdanitelných částí na poplatníka a na manželku, jelikož se od určitého příjmu částka krátí, a musí se tedy složitěji dopočítávat a poplatník od určitého příjmu ztrácí nárok na odpočet úplně.

Myslím si, že českému i slovenskému systému by prospělo větší zjednodušení, ačkoliv je to těžce aplikovatelné, pro poplatníky není vždy jednoduché se vyznat těmito komplikovanými zákony.

V případě doporučení týkajících se zaměstnanců bych jednoznačně doporučila podepsání prohlášení k dani, kvůli možnostem uplatnění slev a dalších daňových zvýhodnění. Dále bych doporučila hlídat si, na jaké úlevy na dani má zaměstnanec nárok, jelikož nezdanitelných částí základu daně a daňových slev je spousta, je tedy lepší, když si o nich poplatník udržuje přehled. V rámci ČR bych určitě doporučila zaměstnancům využívat nezdanitelných částí základu daně pro odběr krve, jelikož možnost darovat krev mají téměř všichni, mohou tak ušetřit na dani a k tomu mít dobrý pocit. Dále bych doporučila zaměstnancům využívat možnosti ročního zúčtování, případně si samostatně podat daňové přiznání, jelikož mají větší možnosti slev a nezdanitelných částí základu daně než u zálohy na daň.

ZÁVĚR

Hlavním cílem bylo srovnání zdanění příjmů ze závislé činnosti mezi Českou a Slovenskou republikou pro rok 2019. Dílčím cílem bylo srovnání daňového zatížení ze závislé činnosti a celkové srovnání daňových systémů mezi Českou a Slovenskou republikou.

V teoretické části byla provedena literární rešerše na základě knižních a elektronických publikací, dále byly podrobně popsány postupy výpočtu zálohy na daň a ročního zúčtování v obou zemích. Z těchto poznatků bylo čerpáno v části praktické při srovnávání legislativních ustanovení a při výpočtu modelových příkladů.

V prvním oddílu praktické části byly porovnány daňové systémy České a Slovenské republiky. Jelikož daňové systémy těchto států vychází ze společných základů, jsou si hodně podobné a jsou mezi sebou docela dobře porovnatelné.

V druhé části byly porovnány legislativní ustanovení daně z příjmů ze závislé činnosti mezi státy. Největší rozdíl je ve stanovení základu daně, kdy v České republice je základem daně superhrubá mzda, která se stanovuje jako součet hrubé mzdy a pojistného hrazeného zaměstnavatelem, ve Slovenské republice se oproti tomu základ daně stanovuje tak, že se od hrubé mzdy odečte pojistné hrazené zaměstnancem. Dalším velkým rozdílem jsou základní úlevy, v ČR se za základní úlevy považují slevy na dani, které se odečítají přímo od daně, ve SR se za základní úlevy považují nezdanitelné části základu daně, které se odečítají od základu daně.

V analýze daňového zatížení jsem na čtyřech modelových příkladech porovnávala daňové zatížení poplatníků, a to zaměstnance se slevou na poplatníka, zaměstnance se slevou na poplatníka a s daňovým zvýhodněním na jedno dítě, zaměstnance se slevou na poplatníka a daňovým zvýhodněním na tři děti a zaměstnance se slevou na poplatníka a na manželku. U všech příkladů bylo vypočítáno daňové zatíženi pro minimální mzdu, průměrnou mzdu, 3násobek průměrné mzda a 5násobek průměrné mzdy. V analýze daňového zatížení bylo zjištěno, že ve všech případech modelových příkladů bylo daňové zatížení nižší, a tedy pro poplatníka výhodnější v České republice. Se stoupající mzdou má daňové zatížení u obou států stoupající tendenci. Největší rozdíly mezi státy byly pozorovány u minimální mzdy, a to zejména u poplatníků se třemi dětmi. V České republice jsou ve všech případech velmi

zvýhodňovány rodiny s dětmi, ve Slovenské republice jsou také nejvíce zvýhodňovány rodiny s dětmi, avšak ne v takové míře.

Dále bylo zjištěno, že ve všech případech v České i Slovenské republice má nejvyšší daňové zatížení zaměstnanec uplatňující pouze slevu na poplatníka a nejnižší daňové zatížení mají zaměstnanci uplatňující daňové zvýhodnění na tři děti. Dalším výsledkem je, že Slovensko výrazně více daní poplatníky s vyšší mzdou, jelikož od vyšších příjmů se zvyšuje sazba daně a krátí se nezdanitelné části základu daně. V České republice se sice také zvyšuje sazba daně, avšak zároveň poplatník dosahuje maximálního vyměřovacího základu ze zdravotního pojištění, daňové zatížení se tedy výrazně nezvyšuje.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Literatura

BÁNOCIOVÁ, Anna. *Aplikácia daní SR v praxi*. Košice: Elfa, spol. s.r.o., 2011, 193 s. ISBN 9788080861742.

BERNARDI, Luigi, Mark W. S. CHANDLER a Luca GANDULLIA. *Tax systems and tax reforms in new EU members.* London: Routledge, Taylor & Francis Group, 2017, 258 s. ISBN 9780415654333.

JAKÚBEK, Peter a Viera GUZOŇOVÁ. *Daňovníctvo I.* V Dubnici nad Váhom: Dubnický technologický inštitút, 2013, 97 s. ISBN 9788089400553.

KUBÁTOVÁ, Květa. *Daňová teorie a politika. 7*. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2018, 269 s. ISBN 9788075981653.

PELECH, Petr a Iva RINDOVÁ. *Zdanění mezd, platů a ostatních příjmů ze závislé činnosti v roce 2018*. Olomouc: ANAG, 2018, 400 s. ISBN 978-80-7554-114-7.

VANČUROVÁ, Alena. *Zdanění osobních příjmů*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017, 451 s. ISBN 9788075529268.

VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ. *Daňový systém ČR 2016.* 13. aktualizované vydání. Praha: 1. VOX, a. s., 2016, 396 s. ISBN: 9788087480441.

ŠIROKÝ, Jan. *Daně v Evropské unii: daňové systémy všech 28 členských států EU*, 2018. 7. aktualizované a přepracované vydání. Praha: Leges, 2018, 382 s. ISBN 9788075022745.

ZAJÍČKOVÁ, Miroslava, Radim BOHÁČ a Igor VEČEŘ. *Základ daně z příjmů a DPH ve vybraných státech EU z pohledu daňové harmonizace*. Praha: Leges,, 2012, 470 s. Teoretik. ISBN 9788087576212.

Právní předpisy

ČESKO, 1992. Zákon České národní rady č. 586/1992 Sb. ze dne 20. listopadu 1992 o daních z příjmů. In: Sbírka zákonů České republiky. [online]. [cit. 2020-04-23]. Dostupné z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-586

ČESKO, 2018. Nařízení vlády č. 273/2018 Sb. ze dne 20. listopadu 2018 o minimální mzdě, o nejnižších úrovních zaručené mzdy, o vymezení ztíženého pracovního prostředí a

o výši příplatku ke mzdě za práci ve ztíženém pracovním prostředí. In: Sbírka zákonů České republiky. [online]. [cit. 2020-04-23]. Dostupné z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2018-273

SLOVENSKÁ REPUBLIKA, 2004. Zákon č. 580/2004 Z. z. ze dne 21. října 2004 o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov. [online]. [cit. 2020-04-23]. Dostupné z: https://www.zakonypreludi.sk/zz/2004-580

SLOVENSKÁ REPUBLIKA, 2003. Zákon č. 595/2003 Z. z. ze dne 4. prosince 2003 o dani z prijmov. [online]. [cit. 2020-04-23]. Dostupné z: https://www.zakonypreludi.sk/zz/2003-595

Online zdroje

ČERNEGOVÁ, Anna, 2018. Nezdaniteľné časti základu dane v roku 2019. In: Podnikajte.sk [online]. 11.12.2018 [cit. 2020-02-23]. Dostupné z: https://www.podnikajte.sk/dan-z-prijmov/nezdanitelne-casti-zakladu-dane-2019

ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA, 2020. Kurzy devizového trhu – měsíční průměry. In: cnb.cz [online]. [cit. 2020-02-23]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/financni-trhy/devizovy-trh/kurzy-devizoveho-trhu/kurzy-devizoveho-trhu/prumerne_mena.html?mena=EUR

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2019. Průměrné mzdy – 3. čtvrtletí 2019. In: czso.cz [online]. 04.12.2019 [cit. 2020-02-23]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/cri/prumerne-mzdy-3-ctvrtleti-2019

Daňová reforma na Slovensku, 2019. In: Euroekonom.sk [online]. 21.02.2019 [cit. 2020-02-23]. Dostupné z: https://www.euroekonom.sk/danova-reforma-na-slovensku/

Prehľad o plnení daňových a nedaňových príjmov štátneho rozpočtu SR k 31.12.2019, 2019. In: financnasprava.sk [online]. [cit. 2020-02-23]. Dostupné z: https://www.financnasprava.sk/_img/pfsedit/Dokumenty_PFS/Infoservis/statistiky/plnenie_sr/2019/2020.01.08_stat_rozp.pdf

FURMANIK, Peter, 2012. Prehľad daňových zmien od roku 1993: Progresívna daň sa nevracia. Stále tu bola. In: Investujeme.sk [online]. 07.12.2012 [cit. 2020-02-23]. Dostupné

z: https://www.investujeme.sk/clanky/prehlad-danovych-zmien-od-roku-1993-progresivna-dan-sa-nevracia-stale-tu-bola/

GOLA, Peter, 2018. Čistá mzda v roce 2019 - polepšíte si, či pohoršíte? In: Finance.cz [online]. 27.11.2018 [cit. 2020-02-23]. Dostupné z: https://www.finance.cz/517089-jak-se-pocita-cista-mzda/?_fid=a4zz#survey-place

KUBOVÁ, Simona, 2018. Odvody zamestnanca a zamestnávateľa od 1.1.2019. In: Podnikajte.sk [online]. 02.12.2018 [cit. 2020-02-23]. Dostupné z: https://www.podnikajte.sk/socialne-a-zdravotne-odvody/odvody-zamestnanec-zamestnavatel-2019

KUBOVÁ, Simona, 2018. Výpočet čistej mzdy zamestnanca v roku 2019. In: Podnikajte.sk [online]. 27.11.2018 [cit. 2020-02-23]. Dostupné z: https://www.podnikajte.sk/socialne-a-zdravotne-odvody/vypocet-cistej-mzdy-2019

MAREC, Rudolf, 2018. BLOG: 25 rokov daňového systému SR – podnikatelia kedysi platili 60% dane. In: Skdp.sk [online]. [cit. 2020-02-23]. Dostupné z: https://skdp.sk/webnew/main.nsf/0/79FE0D515040F2E1C12582470036ED90

Minimalna mzda na Slovensku, 2019. In: minimalnamzda.sk [online]. [cit. 2020-02-23]. Dostupné z: https://www.minimalnamzda.sk/minimalna-mzda-historia.php

MPSV, 2019. Přehled o vývoji částek minimální mzdy. In: mpsv.cz [online]. 20.12.2019 [cit. 2020-02-23]. Dostupné z: https://www.mpsv.cz/prehled-o-vyvoji-castek-minimalni-mzdy

OECD, 2020. Average personal income tax and social security contribution rates on gross labour income. In: stats.oecd.org [online]. [cit. 2020-02-23]. Dostupné z: https://stats.oecd.org/index.aspx?DataSetCode=TABLE_I5

PIRŠELOVÁ, Dagmar, Peter HORNIAČEK a Viera MEZEIOVÁ, 2020. Komentár k ZDP § 32a Zamestnanecká prémia. In: uad.sk [online]. Verlag Dashöfer, [cit. 2020-02-23]. Dostupné z: https://www.uad.sk/33/komentar-k-zdp-32a-zamestnanecka-premia-uniquei\ydmRRWSbk196FPkyDafLfWAE1d2WUUfDAbhCKOOxBuxkGhMfAkYY5hNgw7pWV-1AwW/?query=Zamestnaneck%E1%20pr%E9mia%20v%20roku&serp=1

Ročné zúčtovanie preddavkov na daň, 2019. In: financnasprava.sk [online]. [cit. 2020-02-23]. Dostupné z: https://www.financnasprava.sk/_img/pfsedit/Dokumenty_PFS/Zverejnovanie_dok/Vzory_tlaciv/Zavisla_cinnost_5ZD/2019/2019.11.27_RZ_2019.pdf

Slovenská republika: Plnenie príjmov štátneho rozpočtu k 31. 12. 2019, 2019. In: Finančná správa [online]. [cit. 2020-02-23]. Tabulka ke stažení dostupná z: https://www.financnasprava.sk/sk/infoservis/statistiky/plnenie-statneho-rozpoctu/_rok-2019

TRUHLÁŘOVÁ, Martina, 2018. Daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti 2018. In: Portal.pohoda.cz [online]. 19.01.2018 [cit. 2020-02-23]. Dostupné z: https://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/dan-z-prijmu/dan-z-prijmu-fyzickych-osob-ze-zavisle-cinnosti-20/

Výpočet daně a daňového zvýhodnění u daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti, 2019. In: financnisprava.cz [online]. [cit. 2020-02-23]. Dostupné z: https://www.financnisprava.cz/assets/tiskopisy/5460-1_24.pdf?202001021619

ŽUROVEC, Michal, 2020. Výsledek hospodaření státního rozpočtu v roce 2019 je o 11,5 mld. lepší než očekávání. In: mfcr.cz [online]. 03.01.2020 [cit. 2020-03-01]. Dostupné z: https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2020/pokladni-plneni-sr-37026

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
DPH	Daň z přidané hodnoty
EUR	Euro
Kč	Koruna česká
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
SP	Sociální pojištění
SR	Slovenská republika
ZD	Základ daně
ZDP	Zákon o daních z příjmů
ZP	Zdravotní pojištění
ZTP/P	Zvlášť těžké postižení/průvodce

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Podíl jednotlivých daní na daňových příjmech ČR (zdroj: vlastní zpracování dle mfcr.cz) 45
Obrázek 2 Podíl jednotlivých daní na daňových příjmech SR (zdroj:vlastní zpracování dle financnasprava.sk) 45
Obrázek 3 Vývoj minimální mzdy v ČR a SR v letech 2010 až 2020 (zdroj: vlastní zpracování dle mpsv.cz, 2020; minimalnamzda.sk, 2020) 48
Obrázek 4 Daňové zatížení poplatníků dle efektivní sazby ve vybraných zemích za rok 2018 (zdroj: vlastní zpracování dle stats.oecd.org, 2020) 49
Obrázek 5 Srovnání daňového zatížení mezi ČR a SR (zdroj: vlastní zpracování) 71

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Schéma výpočtu zálohy na daň a čisté mzdy ze závislé činnosti v ČR (zdroj: vlastní zpracování dle financnisprava.cz, 2019) 34
Tabulka 2 Schéma ročního zúčtování daně z příjmů ze závislé činnosti v ČR (zdroj: vlastní zpracování dle financnisprava.cz, 2019) 35
Tabulka 3 Schéma výpočtu zálohy na daň a čisté mzdy ze závislé činnosti v SR (zdroj: vlastní zpracování dle financnasprava.sk, 2019) 41
Tabulka 4 Schéma ročního zúčtování daně z příjmů ze závislé činnosti v ČR (zdroj: vlastní zpracování dle financnasprava.sk, 2019) 42
Tabulka 5 Porovnání daňových soustav ČR a SR (vlastní zpracování) 44
Tabulka 6 Porovnání předmětů daně z příjmů fyzických osob (zdroj: vlastní zpracování) 46
Tabulka 7 Porovnání vývoje minimální mzdy v ČR a SR v letech 2010 až 2020 (zdroj: vlastní zpracování dle mpsv.cz, 2020; minimalnamzda.sk,2020) 47
Tabulka 8 Porovnání základu daně a sazeb daně z příjmů ze závislé činnosti 50
Tabulka 9 Přepočtené sazby daně ČR a SR dle hrubé mzdy (zdroj: vlastní zpracování) 51
Tabulka 10 Porovnání výše základních úlev poplatníků v ČR a SR (zdroj: vlastní zpracování) 52
Tabulka 11 Porovnání daňového zvýhodnění mezi ČR a SR (zdroj: vlastní zpracování) 53
Tabulka 12 Porovnání SP za zaměstnance a zaměstnavatele v ČR a v SR (zdroj: vlastní zpracování) 54
Tabulka 13 Porovnání ZP za zaměstnance a zaměstnavatele v ČR a ve SR (zdroj: vlastní zpracování) 55
Tabulka 14 Výpočet zálohy na daň a čisté mzdy zaměstnance z příkladu 1 v ČR (zdroj: vlastní zpracování) 57
Tabulka 15 Výpočet zálohy na daň a čisté mzdy zaměstnance z příkladu 1 ve SR (zdroj: vlastní zpracování) 58
Tabulka 16 Porovnání daňového zatížení zaměstnance z příkladu 1 mezi ČR a SR (zdroj: vlastní zpracování) 59

Tabulka 17 Výpočet zálohy na daň a čisté mzdy zaměstnance z příkladu 2 v ČR (zdroj: vlastní zpracování) 60
Tabulka 18 Výpočet zálohy na daň a čisté mzdy z příkladu 2 ve SR (zdroj: vlastní zpracování) 61
Tabulka 19 Porovnání daňového zatížení zaměstnance z příkladu 2 mezi ČR a SR (zdroj: vlastní zpracování) 61
Tabulka 20 Výpočet zálohy na daň a čisté mzdy zaměstnance z příkladu 3 v ČR (zdroj: vlastní zpracování) 62
Tabulka 21 Výpočet zálohy na daň a čisté mzdy z příkladu 3 ve SR (zdroj: vlastní zpracování) 63
Tabulka 22 Porovnání daňového zatížení zaměstnance z příkladu 3 mezi ČR a SR (zdroj: vlastní zpracování) 64
Tabulka 23 Výpočet zálohy na daň a čisté mzdy zaměstnance z příkladu 4 v ČR (zdroj: vlastní zpracování) 65
Tabulka 24 Roční zúčtování daně z příjmů ze závislé činnosti poplatníka z příkladu 4 v ČR (zdroj: vlastní zpracování) 66
Tabulka 25 Výpočet daňového zatížení poplatníka z příkladu 4 v ČR (zdroj: vlastní zpracování) 67
Tabulka 26 Výpočet zálohy na daň a čisté mzdy z příkladu 4 ve SR (zdroj: vlastní zpracování) 68
Tabulka 27 Roční zúčtování daně z příjmů ze závislé činnosti poplatníka z příkladu 4 ve SR (zdroj: vlastní zpracování) 69
Tabulka 28 Výpočet daňového zatížení poplatníka z příkladu 4 ve SR (zdroj: vlastní zpracování) 70
Tabulka 29 Porovnání daňového zatížení zaměstnance z příkladu 4 mezi ČR a SR (zdroj: vlastní zpracování) 70